

Päiväkoti Pilvilinnan tuki vanhempana jaksamiseen

”On hyviä ja huonoja päiviä lasten kanssa”

**Heli Sonninen
Tuulia Voutilainen**

Opinnäytetyö

Koulutusala Sosiaali-, terveys- ja liikunta-ala	
Koulutusohjelma Sosiaalialan koulutusohjelma	
Työn tekijä (t) Heli Sonninen ja Tuulia Voutilainen	
Työn nimi Päiväkoti Pilvilinnan tuki vanhempana jaksamiseen	
Päiväys 11.10.2011	Sivumäärä/Liitteet 57 / 4
Ohjaaja (t) Anne-Leena Juntunen	
Toimeksiantaja/Yhteistyökumppani(t) Aulikki Hartikainen, Päiväkoti Pilvilinna	
<p>Tiivistelmä</p> <p>Opinnäytetyössä tutkittiin millaista tukea Päiväkoti Pilvilinna tarjoaa lasten vanhemmille, kuinka päiväkotitukea lapsen ja vanhemman välistä kiintymyssuhdetta sekä millaista tukea vanhemmat haluaisivat lisää. Työn tavoitteena oli antaa päiväkodille tutkittua tietoa kyseisistä aiheista, jotta päiväkodin henkilökunta voisi kehittää toimintaansa vanhempien hyväksi.</p> <p>Teoreettisena viitekehystenä tutkimuksessa oli kasvatuskumppanuus ja Bowlbyn kiintymyssuhde-teoria. Lisäksi viitekehys käsitteli vanhemmuutta, päivähoitoa ja vanhemmuuden tukemista. Tutkimusote oli kvantitatiivinen ja aineisto kerättiin strukturoidulla kyselylomakkeella päiväkodin lasten vanhemmilta pois sulkien erityistukea tarvitsevien lasten vanhemmat. Tutkimuksessa käytettiin myös kvalitatiivista menetelmää kvantitatiivisen lisäksi. Kyselyyn vastasi 85 vanhempaa ja vastausprosentiksi tuli 54,5 %. Aineisto käsiteltiin SPSS -tilasto-ohjelmalla ja aineistolähtöisellä sisällön-analyysillä.</p> <p>Tutkimuksen tuloksista ilmeni, että lasten vanhemmat ovat pääsääntöisesti tyytyväisiä Päiväkoti Pilvilinnan tarjoamaan tukeen. Kasvatuskumppanuuden siirtymistä teoriasta käytäntöön on havaittavissa. Kuitenkin moni vanhemmista koki, ettei ollut saanut tukea lapsen ja vanhemman väliseen kiintymyssuhteeseen. Moni vanhemmista ei myöskään tiennyt, millaista tukea he voisivat saada vanhemmuuteensa päiväkodilta. Tutkimuksen tuloksista selvisi, että päiväkodilla on kehittämisalueita, vaikka suureksi päiväkodiksi tulokset olivat hyviä.</p> <p>Tutkimuksen luotettavuuteen vaikuttaa vanhempien vastausten ristiriitaisuus. Kysyttäessä sama kysymys kahdella eri tavalla, vastauksissa oli eroja. Tutkimuksen validiteetti osoittautui kuitenkin hyväksi.</p> <p>Jatkotutkimusaiheena voisi olla muutaman vuoden päästä samantyylinen tutkimus, jossa tutkittaisiin, onko päiväkodin toimintaa kehitetty tulosten perusteella.</p>	
Avainsanat vanhemmuus, päivähoito, tukeminen	

Field of Study Social Services, Health and Sports			
Degree Programme Degree Programme in Social Services			
Author(s) Heli Sonninen and Tuulia Voutilainen			
Title of Thesis Kindergarten Pilvilinna`s support to parent`s manage			
Date	11.10.2011	Pages/Appendices	57 / 4
Supervisor(s) Anne-Leena Juntunen			
Client Organisation/Partners Aulikki Hartikainen, Kindergarten Pilvilinna			
<p>Abstract</p> <p>The aim of the research was to find out what kind of support Kindergarten Pilvilinna offers to a parent, how kindergarten supports attachment between child and parent and what kind of support parents would like to have more. The aim to have research was to gain new knowledge for the kindergarten so that the kindergarten could develop their activities.</p> <p>The theoretical frame of reference in this research included the educational partnership and attachment theory by Bowlby. Furthermore, the research handled parenting, child day care and supporting. The quantitative research method was used in this thesis. The material was collected by questionnaires. The target group was 156 parents. 54,5 % of the parents responded to the questionnaire. The material was analysed with SPSS –program.</p> <p>The results of research showed that most of the parents were satisfied with the activities of the kindergarten. Need developing found from support attachment between child and parent. Also the parents did not know what kind of help they can get from the kindergarten. The educational partnership was applied well in Kindergarten Pilvilinna.</p> <p>Dissonance in answers effect on the research reliable. When we ask the same question on two different ways, we get different answer. The research`s validity was although high. The addition research could make researching that is Kindergarten Pilvilinna developed their activities on base in this research.</p>			
Keywords parenting, child day care, supporting			

SISÄLTÖ

TIIVISTELMÄ

ABSTRACT

1	JOHDANTO.....	6
2	TEOREETTINEN VIITEKEHYS JA KESKEISET KÄSITTEET	9
2.1	Lasten päivähoito ja varhaiskasvatus	9
2.2	Kasvatuskumppanuus	11
2.3	Vanhemmuus	13
2.3.1	Perhe	14
2.3.2	Työ, parisuhde ja perhe.....	15
2.4	Lapsen ja vanhemman välinen kiintymyssuhde	16
2.4.1	Kiintymyssuhde varhaislapsuudessa	17
2.4.2	Turvallinen ja turvaton kiintymyssuhde.....	19
2.5	Vanhemmuuden tukeminen.....	20
3	TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN.....	22
3.1	Aineiston kokoaminen.....	25
3.2	Aineiston käsittely	27
4	TUTKIMUSTULOKSET	29
4.1	Taustatiedot.....	30
4.2	Päiväkoti Pilvilinnan tuki vanhempana jaksamiseen.....	33
4.3	Päiväkoti Pilvilinnan tuki vanhemman ja lapsen väliseen kiintymyssuhteeseen	39
4.4	Päiväkoti Pilvilinnan lasten vanhempien lisätuen tarve	44
4.5	Vanhempien kokemus vanhempana jaksamisesta.....	45
5	JOHTOPÄÄTÖKSET	47
6	POHDINTA	50
	LÄHTEET	54

LIITTEET

- Liite 1 Alkuselivityksen sisällönanalyysi
- Liite 2 Kyselylomake
- Liite 3 Saatekirje
- Liite 4 Avoimen kysymyksen sisällönanalyysi

1 JOHDANTO

Suomessa yhteiskunnalliset muutokset ovat vaikuttaneet perhe-elämään huomattavalla tavalla. On huomattu, että nykypäivän vanhempien on vaikea löytää vastauksia siihen, kuinka lasten kanssa tulee toimia arkipäivän tilanteissa. Tällöin puhutaan epäroivästä kasvatuskulttuurista. Työntekijät, jotka ovat työskennelleet lapsiperheiden parissa, ovat huomanneet perheiden ongelmien lisääntyneen ja vaikeutuneen. Usein perheet ovat myös jääneet yksin ongelmiansa kanssa. Kuitenkin he tarvitsisivat apua arjessa selviytymiseen ja voimavaroja lasten kasvatukseen. Tällainen huomio on erittäin huolestuttavaa, koska lapsen kehityksen perusta lähtee toimivasta arjesta ja vanhempien ja lasten välisestä vuorovaikutuksesta. (Friis, Eirola & Mannonen 2004, 21.)

Isänä ja äitinä oleminen on vanhemmuutta, joka taas perustuu vanhempien oman lapsuuden kokemuksiin ja malleihin. Itsetunto kehittyy lapsuuden aikana ja sen varaan myös vanhemmuuden rooli rakentuu. Vanhemmuus on myös eräänlainen henkinen kehitysprosessi. Prosessin edellytyksenä on vanhempien kyky ymmärtää lapsen fyysisiä, psyykkisiä ja sosiaalisia tarpeita. Prosessin aikana vanhempien on myös kyettävä osoittamaan lapsilleen emotionaalista ja henkistä tukea, konkreettisen tuen lisäksi. Vanhemmuus voidaan nähdä myös elämänvalintana ja usein lasten hankinta on suunniteltu hyvinkin tarkkaan. (Friis ym. 2004, 21.)

Yhteiskunta on huomannut uudenlaisen haasteen vanhempana jaksamisessa. Valta-kunnallisesti on mietitty, mitä asialle voisi tehdä. Stakes, eli nykyinen Terveiden ja hyvinvoinninlaitos THL, järjesti Suomessa Kasvatuskumppanuus-hankkeen vuosina 2003–2005. Hankkeessa on ollut mukana seitsemän kuntaa: Siilinjärvi, Helsinki, Hattula, Janakkala, Renko ja Kalvola. Hankkeen tarkoituksena on ollut syventää ymmärrystä kasvatuksellisesta yhteistyöstä perheiden ja päivähoidon välillä. Hanke sai alkunsa lastenneuvoloissa toteutetussa Varhainen vuorovaikutus -hankkeesta (VAVU) ja jatkui sieltä päivähoidon ja varhaiskasvatuksen piiriin. (Kaskela & Kekkonen 2007, 5–8.)

Vanhemmuuden tukeminen nähdään tärkeäksi osaksi varhaiskasvatusta Siilinjärvellä sijaitsevassa Päiväkoti Pilvilinnassa. Päiväkoti Pilvilinnassa on huomattu, että vanhempien väsyminen ja avuttomuus lasten kasvatustarpeissa on lisääntynyt. (Hartikainen 2010a.) Tutkimuksemme käsittelee Päiväkoti Pilvilinnan tarjoamaa tukea lasten vanhemmille ja millaista tukea vanhemmat toivoisivat lisää.

Tutkimuksemme toimeksiantajana oleva Päiväkoti Pilvilinna on Siilinjärven kunnan alainen päiväkoti. Suomen suurin päiväkoti sijaitsee Siilinjärvellä Harjamäessä, entisessä mielisairaalan tiloissa. Päiväkoti Pilvilinna tarjoaa kunnallista päivähoitoa kaikille 0–6 -vuotiaille lapsille mukaan lukien erityistukea tarvitsevat lapset. Päiväkoti Pilvilinnassa on 13 lapsiryhmää, noin 200 lasta ja henkilökuntaa lähes 60. Pilvilinna tarjoaa lasten vanhemmille aamu-, ilta- ja varahoitoa sekä esiopetusta. (Siiliset 2010b.)

Siilinjärven kunta sijaitsee Itä-Suomen suurimman kaupungin, Kuopion pohjoispuolella aivan 5-tien varrella. Vuoden 2010 lopussa Siilinjärven kunnassa oli asukkaita 21 010. Nettokasvua edellisvuoteen oli 46 asukasta. Siilinjärven kunnan väestö on keskimääräistä nuorempaa, sillä melkein joka neljäs kuntalainen on alle 15-vuotias. Siilinjärven kunta panostaa erityisesti lasten päivähoitoon, koulutukseen, vanhusten hoitoon sekä terveys- ja vapaa-ajanpalveluihin. (Siilinjärven kunta 2011.) Siilinjärven kunta yhdisti sosiaali- ja terveydenhuoltopalvelunsa 1.1.2010 alkaen Nilsin kaupungin sekä Maaningan kunnan kanssa. Yhdessä Nilsin, Siilinjärven ja Maaningan sosiaali- ja terveyshuolto muodostavat Liikelaitos Siiliset -peruspalvelukeskuksen, jossa Siilinjärvi toimii isäntäkuntana. (Siilinjärven kunta 2010.)

Tutkimuksemme tarkoituksena on tutkia päiväkodissa olevien lasten vanhempien mielipiteitä siitä, millaista tukea he saavat päiväkodilta vanhempana jaksamiseensa. Tutkimme, miten päiväkoti tukee lapsen ja vanhemman välistä kiintymyssuhdetta. Lisäksi kysymme vanhemmilta, onko saatu tuki riittävää ja millaista tukea he toivoisivat päiväkodilta lisää. Tukea tarkastelemme päiväkodissa käydyn haastattelun pohjalta nousseiden teemojen sekä kiintymyssuhdeteorian avulla. Opinnäytetyömme tavoitteena on saada tutkittua tietoa siitä, onko päiväkoti onnistunut tehtävässään vanhempien jaksamisen tukijana. Päivähoitolakiin on kirjattu tehtävä, jonka mukaan päivähoiton tulee tukea vanhempia heidän kasvatustehtävässään. (Laki lasten päivähoitosta 19.1.1973.) Tutkimuksen tuloksista saamme ajankohtaista tietoa siitä, mitä tukea päiväkoti tarjoaa vanhemmille sekä millaista tukea he haluaisivat lisää. Tulosten pohjalta päiväkoti voi kehittää yhteistyötään vanhempien kanssa.

Teimme opinnäytetyön tästä aiheesta, jotta päiväkoti voisi kehittää toimintaansa ja siten tarjota vanhemmille yhä parempaa tukea vanhempana jaksamiseen. Päiväkodin tuen avulla myös lapset saavat apua vanhemman ja lapsen väliseen suhteeseen. Kun vanhemmat jaksavat paremmin, myös lapset voivat hyvin. Päiväkodin tuella on siis kauaskantoinen merkitys ja siksi se on tärkeä tutkimuksen ja kehittämisen kohde.

Päiväkodin tarjoaman tuki on hyvin merkityksellistä, koska se pystyy tarjoamaan matalan kynnyksen tukea ja neuvoa. Vanhemmuuden tukemisen avulla voidaan ennaltaehkäistä suurempia ja vakavampia ongelmia perheissä. Tuen merkityksen ymmärtäminen auttaa myös henkilökuntaa suhtautumaan tuen tarjoamiseen paremmin.

2 TEOREETTINEN VIITEKEHYS JA KESKEISET KÄSITTEET

Teoreettisena viitekehystenä tarkastelemme lasten päivähoitoa, kasvatuskumppanuutta, vanhemmuutta, lapsen ja vanhemman välistä kiintymyssuhdetta sekä vanhemmuuden tukemista. Etenemme tarkastelussamme yleisestä yksityiseen. Tutkimuksemme aihe käsittelee erityisesti päivähoitoa ja vanhemmuutta, jossa päivähoito on tutkimuksen ympäristö ja vanhemmuus tutkimuksen kohde. Kasvatuskumppanuus on noussut tutkimuksellemme tärkeäksi päiväkodissa käytyjen haastatteluiden pohjalta (esim. Hartikainen 2010a), ja kiintymyssuhdeteoria on eräs tutkimusaiheitamme rajaava tekijä.

Valitsimme kiintymyssuhdeteorian viitekehykseen, koska näemme lapsen ja vanhemman välisen kiintymyssuhteen olevan merkittävin osa lapsen tasapainoista kasvua ja kehitystä. Mielestämme päiväkodin halutessa tukea vanhemmuutta, tulisi tärkeäksi osaksi nostaa juuri lapsen ja vanhemman välinen kiintymyssuhde. Otimme teoreettiseen viitekehykseen vanhemmuuden tukemisen, koska se kuuluu olennaisena osana päivähoidon tehtävään.

Keskeisiksi käsitteiksi tutkimuksessamme olemme rajanneet vanhemmuuden, päivähoidon ja tukemisen. Käsitteet on poimittu YSA – Yleinen suomalainen asiasanasto – verkkopalvelusta. (YSA – Yleinen suomalainen asiasanasto 2011.) Opinnäytetyömme rakentuu näiden käsitteiden pohjalta. Viitekehuksemme tiivistyy näihin kolmeen käsitteeseen: Kasvatuskumppanuus on päivähoidon termi, ja kiintymyssuhdeteoria liittyy vanhemmuuteen. Halusimme ottaa erilleen käsitteen vanhemmuuden tukeminen, koska näemme koko tutkimuksen kiteytyvän siihen, kuten edellisessä kappaleessa kerrotaan.

2.1 Lasten päivähoito ja varhaiskasvatus

Lasten päivähoidolla tarkoitetaan lapsen hoidon järjestämistä päiväkotihoidona, perhepäivähoitona, leikkitoimintana tai muuna päivähoitotoimintana. Lapsen päivähoito on tarkoitettu kaikille alle kouluikäisille lapsille. (Laki lasten päivähoidosta 19.1.1973.) Lapsen päivähoidossa yhdistyvät vanhempien oikeus saada lapselleen hoitopaikka sekä lapsen oikeus varhaiskasvatukseen (Varttua 2006).

Kotikunnalla on velvollisuus järjestää päivähoitoa alle kouluikäiselle lapselle vanhemman vapaan jälkeen. Lapsen päivähoito kuuluu valtion tarjoamiin sosiaali- ja tervey-

denhuollon tuki- ja palvelujärjestelmiin. Vaihtoehtona päivähoidolle vanhemmat voivat valita yksityisen hoidon tuen tai kotihoidon tuen alle 3 -vuotiaalle lapselle. Vuosi ennen oppivelvollisuuden alkua, lapsella on oikeus maksuttomaan esikouluun. Esikoulua järjestetään kunnassa joko päivähoidon tai koulun yhteydessä. (Lasten päivähoito 2008.)

Yleisesti valtion tarjoamia tuki- ja palvelujärjestelmiä alle kouluikäisten lasten perheille kutsutaan varhaiskasvatuspalveluiksi. Varhaiskasvatuspalvelut sisältävät kunnan tai yksityisen tahon järjestämän päivähoidon ja esiopetuksen sekä muut varhaiskasvatustoiminnot kuten aamu- ja iltapäiväkerhotoiminnan. Varhaiskasvatus tarkoittaa alle kouluikäisten lasten kokonaisvaltaista kasvatuksellista vuorovaikutusta. Varhaiskasvatuksen tavoitteena on edistää lapsen kasvua, kehitystä ja oppimista. Varhaiskasvatus koostuu hoidon, kasvatuksen ja opetuksen kokonaisuudesta. (Varttua 2006.)

Varhaiskasvatukselle on laadittu valtakunnalliset linjaukset, jonka pohjalta Stakes on tehnyt Varhaiskasvatuksen perusteet (VASU:n perusteet). Jokainen kunta määrittelee niistä omanlaisen, kunnan lasten ja perhettä koskevia suunnitelmia mukailleen, varhaiskasvatussuunnitelman, kunnan vasun. Jokainen kunnan varhaiskasvatuspalveluita tuottava yksikkö, esimerkiksi päiväkotia, laatii kunnan varhaiskasvatussuunnitelmas- ta yksikkökohtaisen suunnitelman, yksikön vasun. Yksikön vasusta yksikkö taas tekee yhdessä vanhempien ja lapsen kanssa lapsen vasun. (Varttua 2006.)

Siilisetin alueella varhaiskasvatuspalvelut tarjoavat lapsiperheille laadukasta, lapsen tarpeesta lähtevää palvelua. Niiden tehtävänä on tukea lapsen kokonaisvaltaista hyvinvointia. Siilisetin alueen varhaiskasvatuspalveluiden arvoja ovat lapsilähtöisyys, yhteisvastuullisuus, välittäminen ja muuntautumiskykyisyys, jotka näkyvät jokapäiväisessä toiminnassa. Siiliset tarjoaa alueellaan lapsiperheille useita päivähoitomahdollisuuksia. Näitä ovat kunnallinen päiväkotia ja perhepäivähoito, esiopetus, avoin päiväkotia, leikkitoiminta ja lasten kotihoito. Lisäksi Siiliset tarjoaa yksityisen hoidon tukea sekä valvoo yksityistä päivähoitoa. (Siiliset 2010a.)

Siilisetin alueella toimii yhteensä 18 päiväkotia. Näistä neljätoista sijaitsee Siilinjärvellä, kolme Nilsiässä ja yksi Maaningalla. Siilisetin alueen päiväkodeissa hoidetaan noin 1 200 lasta, joista Siilinjärven kunnassa noin 920. Esiopetuksessa on 400 lasta, joista 300 on Siilinjärven esiopetuksessa. Siilinjärvellä esiopetusta saavista lapsista 200 tarvitsee vielä lisäksi päivähoitoa. Siilisetin alueen päiväkodeissa työskentelee

noin 260 varhaiskasvatuksen ammattilaista. Ryhmäperhepäiväkoteja Siilisetin alueella toimii viisi, joista yksi on Siilinjärvellä, yksi Maaningalla ja kolme Nilsiässä. (Siiliset 2010a.)

2.2 Kasvatuskumppanuus

Kasvatuskumppanuus päivähoitossa tarkoittaa varhaiskasvatuksen työntekijöiden ja vanhempien välistä vuorovaikutusta. Kasvatuskumppanuutta ohjaavia periaatteita ovat kuuleminen, kunnioittaminen, luottamus ja dialogisuus. Varhaiskasvatuksen ammattilaisen tulee pyrkiä luomaan suhdetta perheeseen siten, että kasvatuskumppanuus heidän välilleen voi syntyä. Lapsen kannalta kasvatuskumppanuus luo hyvän pohjan sille, että lapsi kokee tärkeiden ihmisten haluavan hänen parastaan. Varhaiskasvattaja ja vanhemmat jakavat tietoa ja ajatuksia lapsen asioista ja voivat siten yhdessä miettiä mahdollisiin ongelmiin ratkaisuja. (Kaskela & Kekkonen 2007, 32–38.)

Kasvatuskumppanuus löytyy Varhaiskasvatussuunnitelman perusteista (2003, 2005), ja THL on luonut siitä koulutus- ja kehittämismallin. Koulutus- ja kehittämismallissa esitetyt teemat ovat dialoginen vuorovaikutus, varhaiskasvatuksen kotikäynnit ja aloituskeskustelut, varhainen vuorovaikutus ja lapsen auttamisprosessi. Näitä teemoja käydään läpi myös kasvatuskumppanuuden kouluttajakoulutuksessa. (Kasvatuskumppanuus – menetelmä rakentaa dialogista kasvatuskulttuuria 2011.)

THL:n kehittämä kasvatuskumppanuuskoulutus antaa varhaiskasvatuksen työntekijöille valmiuksia toteuttaa kyseistä työmenetelmää. Koulutuksessa työntekijät joutuvat pohtimaan omia työkäytäntöjä, vanhemmuuden vahvistamista, perheiden osallisuutta ja toimivan kasvatusyhteistyön merkitystä. (Kaskela & Kekkonen 2007, 49–50.) THL järjestää jatkuvasti uusia kasvatuskumppanuuden kouluttajakoulutuksia. Kouluttajakoulutuksissa yhteistyötä tekevät kunnat, seutukunnat, kehittämishankkeiden osamiskeskukset sekä kehittämissyksiköt. Koulutus antaa valmiudet pitää kasvatuskumppanuuden peruskursseja omassa kunnassa. Vuonna 2011 kasvatuskumppanuuskoulutuksen saaneita varhaiskasvattajia on jo 310, jotka toimivat 70:ssä eri kunnassa. Siilinjärvi on eräs kunnista, jotka on kehittänyt kasvatuskumppanuutta pitkäjänteisesti eteenpäin. (Kasvatuskumppanuus – menetelmä rakentaa dialogista kasvatuskulttuuria 2011.)

Päiväkoti Pilvilinnassa henkilöstöä on koulutettu kasvatuskumppanuuteen jo usean vuoden ajan. Koulutus on kestoltaan kahdeksanpäiväinen, jonka jälkeen koulutettava käy vuoden ajan, kerran kuukaudessa työmenetelmäohjauksessa. Päiväkoti Pilvilinnassa kasvatuskumppanuudessa kiinnitetään huomiota erityisesti hoidon aloitukseen ja tasavertaiseen yhteistyötapaan vanhempien kanssa. Päiväkodissa jokaiselle lapselle tehdään oma varhaiskasvatussuunnitelma, jossa käydään läpi lapsen kasvatukseen liittyviä asioita yhdessä vanhemman kanssa. (Hartikainen 2010.)

Männistön (2011) opinnäytetyössä tutkittiin kasvatuskumppanuuden toteutumista päivähoidossa vanhempien arvioimana. Tutkimuksen mukaan vanhemmat pitävät tärkeinä vuorovaikutusta ja kommunikointia lapseen liittyvissä asioissa. Vanhemmille on tärkeää kuulla, miten lapsen päivä on sujunut hoitopäivän aikana. Vanhemmat arvioivat tärkeiksi myös lapsesta ilmitulleiden huolenaiheiden kertomisen. Päivähoidon ja vanhemman yhteistyölle nähtiin tärkeänä lapsen tavoitteiden määrittelemisen yhdessä.

Männistön tutkimukseen osallistuneet vanhemmat näkivät kasvatuskumppanuuden tärkeänä niin vanhemmuuden kuin lapsen kasvatuksen kannalta. Perustetuita tälle oli muun muassa luottamuksen synty toimivan yhteistyön seurauksena sekä vanhemman tarve tietää, miten lapsella menee päivähoidossa. Kasvatuskumppanuus koetaan tärkeäksi jo senkin vuoksi, että lapsi viettää tavallisesti suurimman osan ajastaan päivähoidossa ennen kouluikää. Tutkimuksessa tuli myös ilmi, että joskus päivähoidon työntekijän kiire rajoittaa vanhemman tiedonsaantia lapsen päivän kulusta. Tutkimukseen osallistui 13 vanhempaa ja se toteutettiin Pohjois-Pohjanmaalla. (Männistö 2011, 49–51.)

Tutkijoina olemme kiinnostuneita siitä, miten iso päiväkoti voi tukea vanhempia kasvatuskumppanuutta hyödyntäen. Toisella tutkijoista on henkilökohtainen kokemus siitä, millaista on laittaa pienet lapset päiväkotiin, tehdä yhteistyötä henkilökunnan kanssa ja nähdä käytännössä kasvatuskumppanuuden toimivuus. Käytännön arki on osoittanut, että kiireinen arki ei välttämättä ole kasvatuskumppanuudelle eduksi. Nopeat lasten viennit ja haut eivät aina mahdollista keskusteluja henkilökunnan kanssa. Vaihtuvat työntekijät vaikuttavat selvästi lasten viihtyvyyteen päiväkodissa, vaikka siellä olisi käytössä hyväkin työmenetelmä, kuten kasvatuskumppanuus. Vanhempi kokee tärkeäksi tietää, millaisia arvoja ja millaista työmenetelmää lasten hoitopaikassa käytetään. Hoidon aloituksessa selkeä tiedotus päiväkodin toiminnasta, henkilö-

kunnasta ja käytössä olevista työmenetelmistä antaa laadukkaan kuvan päiväkodin toiminnasta.

2.3 Vanhemmuus

Vanhemmuus alkaa lapsen syntymisen myötä ja se kestää koko elämän. Vanhemmuutta ei voi peruuttaa ja vanhemman rooli ja tehtävät muuttuvat ajan myötä. Oma lapsuus ja kokemus vanhemmista, sekä oma käsitys vanhemmuudesta vaikuttavat siihen, kuinka vanhemmuus koetaan. Vanhemmuuteen ei voida valmistautua etukäteen, eikä vanhemmuus ole koskaan valmis. Kuitenkin vanhemmuudessa on mahdollisuus kehittyä ja kasvaa koko ajan. Jokaisella vanhemmalla ja ammattikasvattajalla on kuitenkin oma näkemyksensä siitä, millainen on hyvää vanhemmuutta. (Järvinen, Lankinen, Taajamo, Veistilä & Virolainen 2007, 90.)

Vanhemmuus voidaan luokitella eri osa-alueisiin, biologiseen, juridiseen, psykologiseen ja käytännölliseen eli sosiaaliseen vanhemmuuteen. Sosiaalinen vanhemmuus tarkoittaa aikuista, joka huolehtii lapsen asioista käytännön tasolla. Juridinen vanhemmuus tarkoittaa käsitettä huoltajuus. Biologinen vanhemmuus tarkoittaa geenien siirtämistä lapselle. Psykkinen vanhemmuus tarkoittaa, että lapsi kokee tunnetasolla aikuisen vanhemmakseen. (Järvinen ym. 2007, 90.)

Vanhemmuuteen ja vanhempana jaksamiseen liittyy monia sekä voimavaroja että riskitekijöitäkin. Voimavaroiksi voidaan kutsua niitä tekijöitä, jotka auttavat kehittymään vanhempana, yhteisön jäsenenä ja puolisona, sekä auttavat selviytymään kuormittavista tekijöistä ja välttämään niitä. Voimavaroja lapsiperheille antavat parisuhteeseen, vanhemmuuteen, taloudelliseen tilanteeseen, sosiaaliseen tukeen ja terveyteen liittyvät tekijät. (Pelkonen & Hakulinen 2002.)

Yleisimpiä vanhemmuuteen liittyviä riskejä ovat päihdeongelmat, psyykkiset sairaudet sekä puutteellinen tai epäsopeva tapa hoitaa lasta. Lapsen hyvinvointiin vaikuttavat epäsuorasti myös vanhempien alhainen koulutustaso, vanhempien asosiaalisuus, taloudelliset vaikeudet ja sosiaalinen syrjäytyneisyys. Vanhempien riittämättömyyden tunne, epävarmuus omasta vanhemmuudesta sekä vanhempien käsitykset toisistaan vanhempina heikentävät voimavaroja. Vanhemmat kaipaavat usein tukea vanhemmuuteensa. Vanhempien tuntemukset ja ajatukset lapsesta, sekä itsestään vanhempina ovat merkityksellisiä. (Järvinen ym. 2007, 90.)

Tutkijana ja vanhempana näen vanhemmuuden asiana, jonka ymmärtää vasta sen koettua. Vanhemmuudessa on kokemukseni mukaan niin paljon eri ulottuvuuksia, että sitä on vaikea määritellä muutamalla lauseella. Vanhemmuus on myös hyvin haavoittuvainen ja herkkä asia. Oman kokemuksen kautta olen huomannut, kuinka tärkeää vanhemmuuden kunnioittaminen on niin, ettei päivähoidon henkilökunta kävele vanhempien yli. Vanhemmuudessa voi kasvaa ja kehittyä ja sitä tukea vanhempana kaipaa ammattikasvattajilta. Myös me, jotka ammattimme puolesta kasvatamme lapsia.

2.3.1 Perhe

Perhe on kulttuuri- ja aikasidonnainen käsite. Perheen tehtävät ovat vaihdelleet ajan saatossa, ja edelleenkin perheen tehtävät ovat erilaisia eri kulttuureissa. Yleisesti perheen tehtävänä nähdään suvunjatkaminen, lasten kasvatusta ja hoito sekä perheen jäsenten emotionaalisten tarpeiden tyydytys. Perhe on turvapaikka jäsenilleen: perheessä jokainen voi olla oma itsensä. (Kolbe 2002, 214–217)

Perhe rakentuu kahdenlaisten suhteiden varaan: parisuhde ja lapsen ja vanhemman välinen suhde. Ydinperheen muodostaa avio- tai avopari lapsineen. Myös yksinhuoltaja lapsineen on perhe. Perheen määritelmän ongelmiksi muodostuvat avioero- perheet ja perheet, joissa vanhemmat eivät ole koskaan edes asuneet yhdessä. (Jalilinoja 2000, 187.)

Keskeinen vanhemmuuteen liittyvä käsite on perhesuhteet. Perhesuhteet sisältävät paljon vuorovaikutustilanteita, joita leimaa rutiininomaisuus. Perhesuhteilla on paljon totuttuja tapoja ja omia käytäntöjä. Perhesuhteet ovat myös pitkäkestoisia. Perhesuhteiden kiintyvyyttä kuvastaa se, että perheen sisällä näytetään myös sellaisia tunteita, mitä ei haluta näyttää perheen ulkopuolisille. Perheen eräitä piirteitä ovat dynaamisuus ja muuttuvuus; kaikki perheen jäsenet vaikuttavat toisiinsa. (Rönkä & Kinnunen 2002, 6–7.)

Tilastokeskus määrittelee perheen seuraavasti:

Perheen muodostavat avio- tai avoliitossa olevat tai parisuhteensa rekisteröineet henkilöt ja heidän lapsensa, jompikumpi vanhemmista lapsineen sekä avio- tai avopuolisot sekä parisuhteensa rekisteröineet henkilöt, joilla ei ole lapsia. (Käsitteet ja määritelmät 2006.)

Tilastokeskuksen määritelmän mukaan perheessä voi olla enintään kaksi perättäistä sukupolvea. Sisarukset, serkukset, henkilö yksin ja kaksi samaa sukupuolta olevaa henkilöä eivät muodosta perhettä. Lapsiperhe on tilastokeskuksen mukaan perhe, jossa kotona asuu vähintään yksi alle 18-vuotias lapsi. (Käsitteet ja määritelmät 2006.) Uusioperhe eli uusperhe on tilastokeskuksen mukaan sellainen perhe, jossa vähintään yksi lapsi, alle 18 -vuotias, on vain toisen puolison lapsi. Uusioperheelle käy myös määritelmä, että kaikki perheen lapset eivät ole yhteisiä. (Käsitteet ja määritelmät 2006.)

Avioerojen lisääntyessä myös uusioperheiden määrä kasvaa. Silloin perheen määritelmästä tulee entistä monimutkaisempi, koska asiaan liittyy useampi parisuhde. Onko esimerkiksi äidin uusi puoliso osa perhettä? Entä jos uudella puolisoilla on omia lapsia, ovatko hekin osa perhettä? Vastausta voidaan tarkastella eri näkökulmista. Näin perheen määritelmä riippuu henkilökohtaisista suhteista. Esimerkiksi perheen lapsi saattaa mieltää isänsä osaksi perhettään, vaikka tämä ei enää avioeron jälkeen asu kotona. Näin siksi, että lapsella on eron jälkeenkin hyvät välit isäänsä. Toisaalta taas perheen äiti ei enää miellä entistä puolisoaan kuuluvaksi perheeseensä, koska äidillä on esimerkiksi jo uusi puoliso valittuna. (Jallinoja 2000, 192–193.)

2.3.2 Työ, parisuhde ja perhe

Perhe rakentuu parisuhteen varaan. Jotta perhe voisi toimia ja pysyä koossa, tulee parisuhteenkin olla toimiva. Perheen taloudellisesti hyvä tilanne voi näkyä parisuhteessa positiivisesti, mutta se ei yksin riitä pitämään parisuhdetta onnellisena. Ajankäytön jakaminen tulee mietittäväksi viimeistään siinä vaiheessa, kun parisuhteeseen syntyy lapsi. Pariskunnan on osattava yhdistää lapsi, mahdollinen työ, oma aika ja parisuhteelle annettava aika toisiinsa. Ongelmia syntyy, jos pariskunnan osapuolet haluavat jakaa ajankäytön eri tavoin. Esimerkiksi äiti haluaa antaa kaiken aikansa lapselle, mutta isä haluaisi enemmän aikaa parisuhteelle. Ajankäyttö myös arvottaa ihmisten elämää tietoisesti tai tiedostamatta. Joillekin asioille halutaan antaa aikaa, toisten taas koetaan vievän liikaa aikaa. (Jallinoja 2000, 85, 119.) Parisuhteen ja vanhemmuuden yhteensovittaminen aiheuttaa myös haasteita vanhemmuudelle. Toimimaton parisuhde näkyy vanhemmuudessa ja vanhempana jaksamisessa. Toisaalta hyvä parisuhde luo edellytyksiä hyvälle vanhemmuudelle. (Järvinen ym. 2007, 90.)

Työtä tehdään Suomessa nykyään enemmän kuin ennen. Vaikka teknologia on nopeuttanut monen työtehtävää, ovat yhteiskunnan paineet lisänneet työnteon arvostusta. Kaikki työhön käytettävä aika on pois perheeltä. Rungas työntekeä myös uuvuttaa ihmisiä, mikä näkyy suorasti perhe-elämässä. Koska jokainen haluaa tehdä työnsä mahdollisimman hyvin, on siihen sitouduttava odotusten mukaisesti. Työkulttuurimme on sellainen, että menestystä arvostetaan, siksi työttömät ovat heikoilla. Työttömät kokevat itsensä arvottomiksi ja usein työttömyyttä häpeilläänkin. Asia ei olisi näin, jos menestystä työssä ei arvostettaisi niin paljon. (Jallinoja 2000, 128–132.)

Nykyajan kiireinen suoritusyhteiskunta on tuonut paineita työssäkäyville vanhemmille. Aikaa tulisi riittää sekä menestyväälle työuralle että hyvälle vanhemmuudelle. Kysymys onkin taidosta käyttää aikaa niin, että siitä riittää molemmille. Kinnunen ja Mauno (2002, 102) käyttävät termiä moniroolisuus, jossa vanhemman on osattava nähdä uraa tekevä minä ja vanhempi - minä eri rooleina. Arjenhallinta onkin näin eri roolien välistä tasapainoilua, jotka parhaimmassa tapauksessa vahvistavat toisiaan. Menestymisen esimerkiksi työssään kohottaa vanhemman itsetuntoa kotona. Myönteistä vuorovaikutusta moniroolisuus tuo silloin, kun työn ja perheen odotukset sekä yksilön omat kyvyt ja taidot vastaavat toisiaan. Juuri pikkulapsiperheiden haasteissa korostuvat lasten hoidon, hyvän vanhemmuuden, työn ja toimivan parisuhteen tasapaino (Friis ym. 2004, 21).

Työ ja työssäkäynti vaikuttavat vanhemmuuteen monella tapaa. Ensiksikin työ vaikuttaa monella aikuisella lasten hankintaan. Lapsia ei haluta hankkia ennen kuin on säännöllinen toimeentulo. Lasta ei kuitenkaan nähdä taloudellisena riskinä, vaan se tuo enemmän iloa ja myönteisyyttä aikuisen elämään. Suurin osa aikuisista haluaa kuitenkin lapsia ja perheen, mutta nykyään vanhemmuus on paljolti suunnitellumpaa kuin aikaisemmin. Toinen vanhemmuuteen vaikuttava seikka on se, että työelämä vie usein paljon aikaa perheeltä. Tämä aiheuttaa usein ristiriitoja ja jännitteitä. (Kinnunen & Mauno 2002, 104.)

2.4 Lapsen ja vanhemman välinen kiintymyssuhde

John Bowlby kehitti kiintymyssuhdeteorian 1960–1970-lukujen vaihteessa (Koponen 2005, 14). Hän tutki ihmisen kiintymystä ja huomasi, että ihmisellä on luontainen tarve kiintyä toiseen ihmiseen. Tarve on tahdosta riippumaton, ja liittyy ihmisen alkukan-

taiseen selviytymiseen luonnossa ensimmäisinä elinvuosinaan sekä aikuisuudessa lisääntymisviettiin. (Bowlby 1997, 181.) Bowlby teki merkittäviä tutkimuksia lasten kasvatuksesta, ja toi julkisuuteen mullistavan, uuden aatteen ihmisen sosiaalisesta ja emotionaalista kehityksestä (Bowlby 1997, 1).

Kiintymyssuhdeteorian mukaan lapsuus on kaiken myöhemmän kehityksen perusta. Kehityksen lähtökohtana on lapsen ja hoitavan ihmisen keskinäinen vuorovaikutus. Jo syntymästä asti lapsi on aktiivinen ottamaan kontaktia hoitavaan aikuiseen. Jos hoitava aikuinen ei opi tunnistamaan lapsen tarpeita tarpeeksi nopeasti, vaikeuttaa se heidän vuorovaikutusta. Lapsi, jonka tarpeita aikuinen ei ymmärrä, muuttuu itkuiseksi ja tällöin aikuinen kokee lapsen vaikeahoitoiseksi. Lasta hoitavalle henkilölle muodostuu tämän perusteella mielikuva lapsen helppo- tai vaikeahoitoisuudesta. Lapsen kehityksessä perheen merkitys perustuu vanhempien ja lapsen väliselle kiintymyssuhteelle. Vanhemmat vaikuttavat lapseensa tarjoamalla hänelle arvoja, asenteita ja toimintamalleja tietoisesti tai tiedostamattaan. (Lyytinen, Korhonen & Lyytinen 1998, 61–65.)

2.4.1 Kiintymyssuhde varhaislapsuudessa

Kiintymyssuhde lapsen ja vanhemman välille syntyy lapsen ensimmäisen ikävuoden aikana. Vanhemmat luovat lapseensa kiintymyssuojan, jolla on merkitystä myös myöhemmissä lapsen kehitysvaiheissa. Varhainen kiintymyssuoja kattaa käytännössä hoivan ja huolenpidon, jota lapsi tarvitsee vanhemmaltaan selviytyäkseen. Lapsen kasvaessa kiintymyssuoja pitää sisällään kasvattavan vuorovaikutussuhteen, jonka vanhemmat luovat lapseensa, nuoruusiässä tukemisen itsenäisyyteen ja jopa lapsen omaan vanhemmuuteen asti. Vanhemman antamaan kiintymyssuojaan kuuluu perushoidon lisäksi kasvatuksellinen ja sosiaalistava vanhemmuus. (Salo 2003, 44.)

Ensimmäisenä elinvuotenaan lapsen kiintymyssuhteella on useita elintärkeitä ja kauaskantoisia tavoitteita. Ensimmäinen tavoite on tuoda lapselle perusturvallisuuden tunne. Tunne perusturvallisuudesta syntyy jokapäiväisissä hoivatilanteissa, joissa vanhempi vastaa lapsen reaktioon. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että lapsi ilmaisee tahtonsa itkemällä, johon vanhemman tulee vastata. Pelkät vanhemman sanat eivät riitä, vaan lapsi tarvitsee fyysistä läheisyyttä. (Salo 2003, 52–53.)

Toinen kiintymyssuhteen tavoitteena on lapsen vireystilan ja tunnetilojen säätely. Pienelle lapselle vireystila ja tunnetilat eivät ole tahdonalaisia, vaan lapsi tarvitsee

vanhemman, joka auttaa esimerkiksi uni-valverytmin ylläpitämisessä sekä eri tunnetilojen säätelyssä. Kolmas kiintymyssuhteen tavoite on kyky ilmaista tahdonalaisesti tunteitaan sekä tunteiden välittäminen ympäristölleen. Tämä kehittyy lapsen ensimmäisen elinvuoden loppuun mennessä. Neljäs kiintymyssuhteen tavoite on lapsen halu oppia ja tutkia ympäristöään. Tämä onnistuu vain, kun lapsella on turvallinen kiintymyssuhde. Lapsi tarvitsee tunteen perusturvallisuudesta, jotta hänellä on mielenkiintoa lähteä tutkimaan ympäristöään. (Salo 2003, 53.)

Vanhemman tarjoaman kiintymyssuojan luonne muuttuu lapsen tullessa toiselle ikävuodelleen. Tällöin lapsen sanalliset valmiudet ovat kehittyneempiä ja lapsi liikkuu enemmän jo itsenäisesti. Vanhemman tulee kiinnittää huomiota turvallisten rajojen ylläpitoon aikaisempaa enemmän. Näin vanhemman kontrolli astuu kuvaan mukaan. Vanhemman kontrollia tarvitaan erityisesti silloin, kun lapsi on joutua vaaraan sekä silloin, kun lapsi ei tottele vanhempaa. Tämä vaihe on painia lapsen oman tahdon kehittymisen sekä vanhemman asettamien rajojen välillä. Vanhemman kontrolli las-taan kohtaan opettaa myös lapselle yhteisön normeja; minkälainen käytös on sallittavaa ympäröivässä yhteisössä ja mikä taas ei. Lapsen toisena ikävuotena kontrollin lisäksi vanhemman kasvatuksellinen rooli tulee näkyväksi, kun vanhemmat opettavat lapselle erilaisia taitoja ja tietoja. (Salo 2003, 64.)

Lapsen ollessa kaksivuotias hänen tietoisuus itsestään muuttuu. Lapselle alkaa kehittyä minäkäsitys. Opitulla kielellä lapsi kertoo jo sanoin itsestään, millainen minä olen. Vanhemmat ovat parhaimpia auttamaan lasta minäkäsityksen muodostamisessa. Tässä ikävaiheessa on huomioitava, että vanhempi antaa lapselle sanallisesti positiivista palautetta. Tämä on tärkeää, koska lapset ottavat herkästi suoraan itseensä sen, mitä läheinen aikuinen hänelle sanoo. Positiivisen palautteen saanti jo varhaisessa lapsuudessa on suoraan verrannollinen hyvän itsetunnon kehittymiseen. Lapsen minäkäsityksen muodostamiseen vaikuttaa myös muistin kehittyminen. Tässäkin asiassa lapsen vanhemmat ovat korvaamattomia. Vanhemman tulee toimia lapselle muistin tukena, koska lapsi ei vielä voi muistella kovinkaan vanhoja asioita. Tapah-tumien ja asioiden kertaaminen on tässä vaiheessa tärkeää. (Salo 2003, 67.)

Kiintymyssuhteen vahvistamisessa kielen käyttö korostuu kahdesta vuodesta eteen-päin. Lapsi ilmaisee niin turvallisuuden tunteen kuin tahtonsakin sanoin, samoin van-hempi voi kertoa sanoin hellyyden osoituksiaan. Puheesta tulee kommunikointiväline lapsen ja vanhemman välille, mutta samalla lapsi oppii myös vuorovaikutustaitoja, miten kieltä käytetään missäkin tilanteessa. (Salo 2003, 67–68.)

Kolme vuoden vanhana lapsi alkaa ymmärtää, että toisella ihmisellä voi olla erilaisia tavoitteita ja aikomuksia kuin hänellä itsellään. Tällöin lapsi oppii asettumaan toisen ihmisen asemaan. Tämän seurauksena lapsi voi yrittää sanoin vaikuttaa vanhemman käyttäytymiseen. Neljävuotiaasta eteenpäin lapsi alkaa oppia sosiaalisten tilanteiden tulkinnallisuutta. Neljävuotiaasta eteenpäin kehittyy myös lapsen mielikuvitus niin, että hän alkaa erottaa kuvittelun ja todellisen erot. (Salo 2003, 70.)

Varhaislapsuuden kiintymyssuhteen laatu vaikuttaa läpi ihmisen elämän. Merkittävimpiä vaikutuksia kiintymyssuhteella on kyky muodostaa läheisiä vuorovaikutussuhteita ja toisaalta kyky itsenäistyä. Aikuisiälläkin varhaislapsuuden kiintymyssuhdemalli vaikuttaa siihen, miten ihminen hakee turvaa uhkaavissa tilanteissa toisilta ihmisiltä. (Salo 2003, 72.)

2.4.2 Turvallinen ja turvaton kiintymyssuhde

Kiintymyssuhde pyrkii kuvaamaan lapsen ja hoitavan aikuisen suhteen laatua. Hoitava aikuinen, joka vastaa lapsen tarpeisiin sensitiivisesti ja johdonmukaisesti, auttaa lasta tunnistamaan omat tunnetilat ja tarpeet. Lapsi saa kokemuksen hyväksynnästä ja rakastetuksi tulemisesta. Nämä kokemukset edesauttavat emotionaalisen tunteen kehittymistä. Turvallisesti hoitajaansa kiintyneet lapset ovat taitavampia ratkaisemaan ongelmia ja suoriutuvat hyvin sosiaalisissa tilanteissa. (Lyytinen ym. 1998, 61–65.)

Turvallisesti kiintynyt lapsi pystyy käyttämään vanhempaansa turvallisena aikuisena, jonka lähetyviltä lapsi uskaltaa tutkia ympäristöä. Turvallisesti hoitajaansa kiintynyt lapsi hätäntyy joutuessaan eroon vanhemmasta, mutta rauhoittuu, kun vanhempi palaa takaisin. Kiintymyssuhteen tarkoituksena on varmistaa lapsen eloonjääminen. Kiintymyssuhdekäyttäytymisen tarkoituksena on ylläpitää läheisyys hoitajaan. Lapsen ollessa uhkaavassa tai stressaavassa tilanteessa kiintymysjärjestelmä aktivoituu ja lapsi hakeutuu hoitajan lähelle. (Becker-Weidman & Shell 2008, 38–40.)

Lapsen emotionaalisten, eli tunneperäisten ja kognitiivisten, eli tiedollisten taitojen kehitys on yhteydessä kiintymyssuhteeseen. Turvallisen kiintymyssuhteen syntyminen tarjoaa lapselle edellytyksiä älyllisten taitojen kehittymiseen. Turvallinen kiintymyssuhde takaa myös emotionaalisen vakauden, joka taas mahdollistaa lapselle keskittymiskyvyn oppimiseen. Turvallisesti kiintynyt lapsi kokee myös turvallisuuden

tunnetta ja pystyy luottamaan toisiin ihmisiin. Tällä on hyvinvointia edistävä vaikutus. (Koponen 2005, 16–18.)

Kiintymyssuhteen epäonnistuttua voi lapsi kiintyä hoitajaansa turvattomasti. Turvattomasti kiintynyt lapsi on altis käyttäytymishäiriöille ja lapselle voi kehittyä heikko itsetunto sekä vaikeutta sosiaalisissa suhteissa. Kiintymyssuhdehäiriöksi kutsutaan tilaa, jolloin lapsella ei ole yhtään aikuista johon kiintyä tai suhde on turvaton ja katkonainen. (Koponen 2005, 16–18.)

2.5 Vanhemmuuden tukeminen

Laki lapsen päivähoidosta määrittelee päivähoidon yhdeksi tehtäväksi vanhemmuuden tukemisen. Lain 1 luvun, 2a §:n mukaan päivähoidon tehtävänä on tukea lasten vanhempia heidän kasvatustehtävässään. Lisäksi laissa sanotaan, että päivähoitohenkilökunnan on yhteistyössä vanhempien kanssa edistettävä lapsen tasapainoista kasvua ja kehitystä. (Laki lasten päivähoidosta 19.1.1973.)

Lasten tuen tarve varhaiskasvatuksessa on lisääntynyt viime aikoina. Lasten tukeminen päivähoidossa edellyttää päivähoidon henkilökunnalta hyvää yhteistyötä. Varhaiskasvatuksessa tuki perustuu henkilökunnan vahvaan osaamiseen ja ammattitaitoon. Lapsen tukeminen ja siten myös perheen tukeminen edellyttää päivähoidon henkilökunnalta tuntemusta lapsen kehityksestä. Henkilökunnalla tulee olla taitoja puuttua tilanteisiin tarvittaessa, mutta silti erottaa lapsen normaaliin kehitykseen kuuluvat pulmat. Tärkeintä tuessa on oikea puuttuminen ja tuen muoto. Vanhempia ja koko perhettä tulee kohdata avoimesti, kunnioittaen ja tukea antaen. Vaikka lapsella ei olisikaan vammaa tai sairautta, voi lapsen kehityksessä ja kasvussa olla sellaisia vaiheita, joissa tarvitaan tukea. Perheen muutosvaiheet, vaikeat kokemukset tai muutto voivat vaikuttaa tuen tarpeen syntyymiseen. (Heinämäki 2006, 8–13.)

Päivähoito on yleensä se paikka, jossa vanhempien voimavarojen heikkeneminen havaitaan. Perheen voimavarojen väheneminen tilapäisesti tai pitkittyneesti heijastuu lapsen kehitykseen ja kasvuun. Henkilökunnan on mietittävä, riittääkö pelkkä päiväkodin tuki auttamaan perhettä, vai onko parempi ottaa yhteyttä muihin tahoihin. Avoin keskustelu perheen kanssa auttaa luottamuksen ylläpitämistä. Ilman perheen osallistumista arviointikeskusteluihin voimavarojen määrästä, on mahdotonta löytää ratkaisua. On tärkeää miettiä yhdessä perheen kanssa keinoja voimavarojen lisäämi-

seksi. Myös perheen voimavarojen ja vahvuuksien tunnistaminen edesauttaa koko perheen voimaantumista. (Heinämäki 2006, 15–18.)

Perheen ja vanhempien tukeminen auttavat lasta selviytymään erilaisissa ongelmatilanteissa. Vanhempien ja lapsen välillä on side, johon liittyy voimakasta kiintymystä. Vanhemmat toimivat lastensa esikuvina ja siten vanhempien tukeminen kasvatustehävässä on merkityksellistä. (Lyytinen ym. 1998, 34–39.)

Mari Liukku (2009, 4) tutki opinnäytetyössään *Vanhemmuuden tukeminen päivähoitossa* vanhempien tuen tarvetta. Liukun opinnäytetyön tavoitteena oli selvittää, mitä hoito- ja kasvatushenkilöstö ajattelee vanhemmuuden tukemisesta ja kuinka se tapahtuu käytännössä. Tutkimustulosten mukaan henkilökunta koki kasvatuskumppanuuden olevan tärkeä osa vanhemmuuden tukemista. Kasvatuskumppanuuden myötä vanhempia kunnioitetaan ja työskentely on avointa sekä luottamuksellista. Tutkimuksessa selvisi päivähoitossa olevien lasten vanhempien tarvitsevan apua vanhemmuuteen, rajojen asettamiseen ja ongelmatilanteisiin.

Päiväkoti Pilvilinnan johtaja Aulikki Hartikaisen (2010b) mukaan vanhempien tukeminen lasten kasvatustyössä on yksi päiväkodin perustehtävistä. Hartikainen kertoo, että vanhemmat ovat ensisijaisesti lasten kasvattajia, mutta päiväkoti tukee heitä tässä asiassa. Tärkeimpänä ja parhaimpana vanhemmuuden tukemisen välineistä on kasvatuskumppanuus. Päiväkodin henkilökunnasta lähes kaikki ovat käyneet kasvatuskumppanuuskoulutuksen. Kasvatuskumppanuuden kautta vanhemmuuden tukeminen on luontevaa. Vanhempien kanssa keskustelu, heidän kuuleminen sekä luottamuksellisuus auttavat vanhempia kertomaan asioistaan päivähoiton ammattikasvattajille. Varhaiskasvattajilla onkin suuri merkitys kasvatuskumppanuuden onnistumisessa. Jokainen kasvattaja tekee työtään ja käyttää kasvatuskumppanuutta omalla persoonallaan.

Lammi-Taskulan ja Varsan (2001, 35–37) tutkimuksessa *Vanhemmuuden aika* tuloksissa nousivat esille vanhemmuuden tukemisen tavoitteiksi yhteistyö vanhempien kanssa sekä vanhemmuuden arvostaminen. Tutkimuksen mukaan päivähoito tukee perheitä arjessa huomioiden lasten yksilölliset tarpeet. Vanhemmuuden tukemisessa nähtiin tärkeänä myös työntekijöiden ja koko työyhteisön toiminnan kehittäminen sekä kasvatustietoisuuden kehittäminen.

3 TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN

Opinnäytetyömme tutkimusmenetelmänä oli kvantitatiivinen tutkimus. Kvantitatiivinen tutkimus tarkoittaa määrällistä tutkimusta, jossa keskeistä ovat aiemmin luotu teoria ja ilmiön tuntemus. Määrällinen tutkimus tarkastelee lukuja ja niiden välisiä suhteita. Kvantitatiivinen tutkimus lähtee liikkeelle tutkimusongelmasta. Tutkimusongelmasta muodostetaan tutkimuskysymykset, joita selvitetään parhaaksi katsomalla aineiston keruumenetelmällä. Saadut tulokset analysoidaan tilasto-ohjelmalla ja kirjoitetaan raportiksi. Tavoitteena on saada tutkimusongelma ratkaistuksi. (Kananen 2010, 74–77.) Valitsimme opinnäytetyön tutkimusmenetelmäksi kvantitatiivisen tutkimusotteen, koska halusimme saada tietoa suurelta määrältä vanhempia, ja näin ollen saada tuloksista luotettavia.

Päiväkoti Pilvilinnan henkilökunta on huomannut, että vanhempien uupuminen on lisääntynyt. Lisäksi päiväkodissa on kiinnitetty huomiota vanhempien uusavuttomuuteen; vanhemmat eivät tiedä, mitä lasten kanssa tehdään. Esimerkiksi lapsen kiukutellessa tai kokeillessa rajojaan vanhempi on neuvoton. Päiväkoti kokee roolikseen auttaa vanhempia esimerkiksi lasten kasvatusongelmissa, joten henkilökunnalle olisi tärkeää tietää, onnistuvatko he tässä tehtävässään. (Hartikainen 2010a.) Opinnäytetyömme tutkimusongelmana olivat siis vanhempien jaksamattomuus ja päiväkodin tarjoamat tuen muodot vanhempana jaksamiseen.

Koska kvantitatiivinen tutkimus perustuu lukuihin, on tutkittava ilmiö tunnettava. Ilmiö on osattava jakaa eri muuttujiin ja muuttajat on voitava laittaa lukumuotoon. Muuttajat on siis tiedettävä. Muuttuja on asian tai käsitteen nimi, jolla voi olla ominaisuuksia, attribuutteja. Tutkimuksessa ollaan kiinnostuneita muuttujasta. Muuttuja voidaan jakaa joko laadulliseen tai määrälliseen muuttujaan. Laadullinen muuttuja on esimerkiksi perhemalli ja määrällinen muuttuja ikä. Opinnäytetyömme muuttujina eli taustatietoina olivat sukupuoli, ikä, perhemalli, päätoiminen elämäntilanne, lasten lukumäärä sekä lasten iät. Nämä ovat samalla mittareita, joilla mitataan muuttujien arvoja. Kysyttäessä vastaajan ikää, ikä saa mitattavissa olevan arvon. Muuttujista sukupuoli, perhemalli ja päätoiminen elämäntilanne ovat luokitteluasteikollisia muuttujia. Järjestyksasteikollinen muuttuja on ikä. (Kananen 2010, 78–79.)

Opinnäytetyössämme on myös kvalitatiivisen tutkimuksen aineksia, koska teimme esitutkimuksen päiväkodille ja kyselylomakkeeseen avoimen kysymyksen. Kvalitatiivisen eli laadullisen tutkimuksen lähtökohtana on todellisen elämän kuvaaminen.

Tarkoituksena on tutkia kohdetta mahdollisimman laaja-alaisesti ja luoda tutkittavalle asialle merkityksiä. Sille on tärkeää arvolähtökohtien ymmärtäminen, koska tutkijan arvot ja asenteet vaikuttavat siihen, miten merkitys ymmärretään. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2004, 152.) Kvalitatiivisen tutkimuksen prosessikaavio on samankaltainen kuin kvantitatiivisella tutkimuksella. Ensin määritellään tutkimusongelma, sitten tutkimusongelmasta muodostetaan tutkimuskysymykset. Tutkimukseen sopivalla tiedonkeruumenetelmällä pyritään saamaan aineisto, joka vastaa tutkimuskysymyksiin ja sitä kautta tutkimusongelmaan. Prosessikaavion vaiheet yksinkertaisimmillaan ovat suunnittelu-, tiedonkeruu-, analyysi- ja tulkintavaiheet. Sama kaava on voimassa sekä kvalitatiivisessa että kvantitatiivisessa tutkimuksessa. (Kananen 2010, 36.)

Kananen (2010, 37) kiteyttää kvalitatiivisen tutkimuksen näin: ”Laadullinen tutkimus on kaiken tutkimuksen lähtökohta, sillä se tuottaa vastaukset mitä-kysymykseen.” Tutkimuksessa yleensä tutkittava ilmiö on tunnettava, eli tiedettävä, mistä tässä tutkimuksessa on kyse. Laadullista tutkimusmenetelmää käytetään, kun ilmiötä ei tunneta. Kun ilmiö tunnetaan, voidaan tutkia sitä koskevia lukuja ja lukujen välisiä suhteita, eli käyttää kvantitatiivista tutkimusmenetelmää. Jotta kvantitatiivisen tutkimuksen ilmiö tunnettaisiin, on ilmiötä ensin tutkittava kvalitatiivisesti.

Esitutkimuksemme oli tutkimusotteeltaan kvalitatiivinen, koska käytimme siinä tiedonkeruumenetelmänä haastattelua. Haastattelimme Päiväkoti Pilvilinna johtajaa ensin vierailun yhteydessä ja sen lisäksi vielä sähköpostitse. Kyselylomakkeessa käyttämämme avoin kysymys oli lähtökohdiltaan kvalitatiivinen, koska siinä vastaaja saa kertoa vapaasti mielipiteensä ilman, että hänen täytyy valita jo annetuista vaihtoehdoista. Halusimme tällä tavoin saada vastaajan oman äänen kuuluviin. Mielestämme tämä täydentää hyvin kvantitatiiviselle tyypillisiä strukturoituja kysymyksiä. Opinnäytetyössämme yhdistyivät näin sekä kvantitatiivinen että kvalitatiivinen tutkimusote toisiinsa tukien.

Viitekehysten ja toimeksiantajan kanssa käytyjen keskustelujen pohjalta muodostimme tutkimuksemme tutkimuskysymykset. Pyrimme tutkimuskysymyksillämme rajaamaan aihetta niihin alueisiin, joita haluamme tutkia. Tutkimuskysymyksemme olivat seuraavat:

1. Minkälaista tukea Päiväkoti Pilvilinna tarjoaa vanhempana jaksamiseen?

2. Miten Päiväkoti Pilvilinna tukee lapsen ja vanhemman välistä kiintymyssuhdetta?
3. Minkälaista tukea vanhemmat toivoisivat lisää?

Ensimmäisen tutkimuskysymyksen tarkoituksena oli selvittää vanhempien mielipiteitä siitä, minkälaista tukea Päiväkoti Pilvilinna tarjoaa vanhemmille tällä hetkellä. Selvitimme esitutkimuksessa, minkälaista tukea päiväkoti mielestään tarjoaa vanhemmille. Tällä kysymyksellä saimme tietää, vastaako vanhempien kokemus tuesta ja tarjottu tuki toisensa, eli onko tuki tavoittanut vanhemmat. Tämä oli tutkimukselle olennainen kysymys, koska tällä saimme tiedon siitä, tarjoaako päiväkoti juuri sitä tukea, mitä vanhemmat oikeasti tarvitsevat.

Toisen tutkimuskysymyksen tarkoituksena oli saada tietoa siitä, kuinka päiväkoti tukee lapsen ja vanhemman välistä kiintymyssuhdetta päiväkodin arjessa. Tämä kysymys antoi vastauksia muun muassa siihen, huomioiko päiväkodin henkilökunta lapsen ja vanhemman välisen vuorovaikutuksen. Aiempien tutkimuksien mukaan vanhemman ja lapsen kiintymyssuhteella on suuri merkitys siihen, miten vanhempi kokee oman vanhemmuutensa. Vanhemman kokemus omasta vanhemmuudestaan siirtyy välittömästi lapseen ja koko perheen hyvinvointiin. Jos vanhempi kokee olevansa avuton lapsensa kanssa ja tämän myötä väsynyt, lapsen kokonaisvaltainen kehitys häiriintyy. Lapsi ei saa väsyneeltä vanhemmaltaan tarvitsemaansa hellyyttä. Vanhemman ja lapsen kiintymyssuhde kehittyy varhaislapsuudessa, joten päiväkoti on sopiva taho ottamaan puheeksi ja tarjoamaan apua, jos tässä ilmenee ongelmia. (Lyytinen ym. 1998, 58–60.)

Kolmannen tutkimuskysymyksen tarkoituksena oli selvittää, mitä konkreettista tukea vanhemmat haluaisivat lisää. Kysymyksellä pyrittiin tuomaan lasten vanhempien toiveet esille. Kysymyksen tavoitteena oli esittää päiväkodille ne tuen muodot, joita vanhemmat tarvitsisivat nykyisten toimintamallien lisäksi. Kysymyksen rajasimme kattamaan niihin vaihtoehtoihin, joita päiväkodilla on realistisesti mahdollisuus tarjota vanhemmille vanhemmuuden tukemiseen.

Kohderyhmäämme valitsimme Päiväkoti Pilvilinnan lasten vanhemmat, koska näin saimme tutkittua kerralla suurta joukkoa. Päiväkoti Pilvilinna on Suomen suurin päiväkoti, eikä siitä ole tehty vielä tutkimuksia. Kohderyhmämme on 156 vanhempaa, joilla on 0–6-vuotiaita lapsia. Jätimme pois erityisryhmien lasten vanhemmat, koska

ajattelimme heillä olevan suurempi tuen tarve kuin tavallisten ryhmien lasten vanhemmilla. Teimme kokonaistutkimuksen, jossa tutkimme kaikkien tavallisten päiväkotiryhmien, ei erityistukea tarvitsevien, lasten vanhempien mielipiteitä Päiväkoti Pilvilinnasta. Näin saimme mielestämme luotettavamman tiedon tutkimusongelmaamme kuin jos olisimme tutkineet vain otosta. Tutkimuksessamme tutkittavien määrä (N) oli 156.

3.1 Aineiston kokoaminen

Selvitimme päiväkodin nykytilannetta haastattelemalla päiväkodin toista johtajaa Aulikki Hartikaista. Teimme esitutkimuksen, koska saimme sen pohjalta näkemyksen nykytilanteesta. Tutkimusongelmamme tässä vaiheessa oli päiväkotilasten vanhempien jaksaminen tai jaksamattomuus ja miten se näkyy päiväkodissa. Esitutkimuksessa keräsimme tietoa päiväkodin johtajan näkemyksestä vanhempien jaksamisen nykytilasta sekä päiväkodin tarjoamasta tuesta vanhempana jaksamiseen (liite 1). Esitutkimus sisälsi päiväkodin johtajan kanssa käydyn haastattelun päiväkodissa sekä sähköpostihaastattelun vanhemmuuden tukemisesta.

Päiväkodissa vierailumme tavoite oli saada vastaus kahteen kysymykseen: Millaista on päiväkodin johtajan mielestä vanhempien jaksaminen tällä hetkellä? Mitkä tekijät horjuttavat nykyajan vanhemmuutta päiväkodin johtajan mielestä? Teimme vierailun jälkeen muistiinpanoja haastattelusta. Lähetimme päiväkodin johtajalle vielä sähköpostia, koska halusimme saada lisätietoa erityisesti vanhemmuuden tukemisesta. Sähköpostihaastattelumme haastattelukysymys oli: Kuinka Päiväkoti Pilvilinnassa tuetaan lasten vanhempien vanhemmuutta? Esitutkimuksen haastattelukysymykset pohjautuivat teoriaan vanhemmuudesta sekä yleiseen käsitykseen siitä, että pienten lasten vanhemmuus on nykyajan yhteiskunnassa haastavaa. (Friis ym. 2004, 21.)

Kyselylomake

Päätutkimuksen aineistonkeruumenetelmänä oli tutkimuslomake eli kyselylomake. Lomakkeen laatiminen vaatii tietoa tutkittavasta ilmiöstä, jota saadaan jo olemassa olevasta teorian tiedosta (Kananen 2010, 74). Koska vastausprosentti jää usein kyselytutkimuksessa pieneksi (Vehkalahti 2008, 44), järjestimme arvonnalla kyselyyn vastanneiden kesken. Arvontaan osallistuivat sponsoroimalla tuotepalkintoja Iloinen Viivi, Maxi Makasiini, Kipa-kirjakauppa, K-Market Ruokamestari, Kello ja kulta Jyrkkänen, Vaatemaailma ja M-Ruokatori Lapinlahdelta.

Kyselylomakkeella on huomattava merkitys kvantitatiivisessa tutkimuksessa. Onnistunut kyselylomake mahdollisti meille luotettavan ja oikean tiedon saannin. Kyselylomakkeen laatiminen sisältää monta tärkeää vaihetta. Ensinnäkin täytyy nimetä tutkittavat asiat, jonka jälkeen suunnitellaan lomakkeen rakenne. Kysymykset tulee muotoilla niin, että ne ovat ymmärrettäviä, loogisia ja selkeitä. Lomakkeen testauksella selvitetään, saadaanko kyselyllä haluttua tietoa. Tarvittaessa lomakkeen rakennetta ja kysymyksiä korjataan testauksen jälkeen. Tämän jälkeen lomake on valmis lähetettäväksi. Kyselytutkimuksen haasteena on, ettei lomaketta voi enää muokata lähettämisen jälkeen. (Heikkilä 2008, 47.)

Kyselylomake laadittiin teoretiedon pohjalta ja jaettiin osa-alueisiin tutkimuskysymysten mukaan (liite 2). Käytimme väittämien muodostuksessa lähdekirjallisuutta ja alkuselvitystä. Väittämät ovat strukturoituja, eli niille on annettu valmiit vastausvaihtoehdot. Kyselylomakkeen väittämät ovat 4-portaisella asteikolla. Asteikon jokainen porraskorkeus on yhtä kaukana toisistaan ja asteikkoväli on 1 (yksi). (Kananen 2010, 85–85.) Asteikon portaat ovat ”täysin samaa mieltä”, ”jokseenkin samaa mieltä”, ”jokseenkin eri mieltä” ja ”täysin eri mieltä”. ”Täysin samaa mieltä” -vaihtoehdon arvo on 1 (yksi) ja ”täysin eri mieltä” arvo 4 (neljä).

Jätimme pois vaihtoehdon ”en osaa sanoa” tai ”ei eri eikä samaa mieltä”, koska koimme sen hankaloittavan analysointia. Lisäksi omasta kokemuksestamme tiesimme, että vastaajan kiusaus laittaa jokaiseen väittämään ”en osaa sanoa” on suuri. Tällöin emme olisi saaneet luotettavaa tietoa. Uskoimme kuitenkin kaikilla vanhemmillä olevan jonkinlainen kokemus ja mielipide päivähoiton kanssa tehtävästä yhteistyöstä ja omasta vanhemmuudesta.

Kyselylomakkeen viimeinen osa oli avoin kysymys, jossa vanhemmat saivat omin sanoin lyhyesti kertoa jaksamisestaan vanhempana. Halusimme avoimella kysymyksellä saada vanhempien oman äänen kuuluviin, koska valmiiksi annetut vaihtoehdot aina rajaavat jonkun verran vastausta. Avoimen kysymyksen esittäminen oli oma ideamme, jolla halusimme tuoda monipuolisuutta ja vaihtelevuutta tutkimukseen.

Saimme ohjausta kyselylomakkeen tekoon sekä toimeksiantajalta että ohjaavalta opettajaltamme. Halusimme testata kyselylomakkeen ennen virallista kyselykierrosta, jotta se olisi toimiva ja kysymykset ymmärrettäviä. Testasimme lomakkeen kuudella perheellisellä ihmisellä ja saimme hyödyllisiä kommentteja lomakkeesta. Testauksen

jälkeen muutimme muutaman kysymyksen muotoa ja jätimme muun muassa esimerkkikysymyksen pois, koska se teki kyselylomakkeen alusta sekavan.

Kyselylomakkeen lähettäminen

Ennen kyselykierroksen alkua kirjoitimme saatekirjeen (liite 3). Saatekirjeessä kerroimme ketä olemme ja esittelimme lyhyesti tutkimuksemme tarkoituksen. Painotimme tutkimuksen luottamuksellisuutta ja vastaajan anonymiteetin suojaa, koska näin uskoimme saavamme useamman vanhemman vastaamaan. Lisäksi päiväkodin johtaja Aulikki Hartikainen oli kirjoittanut tutkimukseen saatekirjeen päiväkodin näkökulmasta, joka toimitettiin vastaajille kyselylomakkeiden mukana.

Ohjeistimme päiväkodin henkilökuntaa antamaan kyselylomakkeen kaikkien lasten vanhemmille. Jokaiseen perheeseen annettiin yksi lomake. Päiväkodin johtaja koodasi lomakkeet, jotta tiesimme, kuinka moni vastaisi kyselyyn. Tietosuojasyiden vuoksi emme saaneet listaa päiväkodin vanhemmista. Veimme päiväkodille palautuslaatikot, jotka henkilökunta asetti ryhmätilojen oville. Henkilökunta lupasi olla motivoituneena vanhempia vastaamaan kyselyyn. Kyselylomakkeiden kanssa vanhemmat saivat arvontalipun, johon he pystyivät täyttämään yhteystietonsa arvontaa varten. Arvonnalle oli oma palautuslaatikko. Kyselykierros kesti kaksi viikkoa. Kyselykierroksen aikana lomakkeita palautui 85. Vastausprosentiksi tuli 54,5 %.

3.2 Aineiston käsittely

Käytimme aineiston käsittelyyn SPSS for Windows -ohjelmaa, joka on luotu analysoimaan määrällisiä tutkimustuloksia. SPSS -ohjelmalla tehdään tilastollisia analyysejä (KvantiMOTV 2010). SPSS tulee sanoista Statistical Package for Social Sciences, ja se on nimensä mukaisesti kehitetty yhteiskuntatieteellisen tutkimuksen tilastointiin. SPSS on yksi käytetyimmistä tilastollisista ohjelmista. (Vehkalahti 2008, 196.)

Käytimme tutkimuksemme tilastollisessa käsittelyssä SPSS 19 for Windows -versiota. Tallensimme kerätyn aineiston SPSS -ohjelman sarakkeisiin. Muodostimme ohjelmalla taulukoita sekä muuttujista että väittämistä. Näin saimme käsityksen esimerkiksi vastanneiden ikäjakaumasta ja perhemallista. Lisäksi pystyimme tarkastelemaan yksittäisen väittämän keräämiä vastauksia. Tämän jälkeen teimme ristiintaulukointia,

jonka jälkeen tarkastelimme muuttujien välisiä suhteita ja muuttujan vaikutusta väittämään. Analysoimme saatuja tuloksia viitekehukseen viitaten.

Esitutkimuksen haastattelusta kirjoittamiimme muistiinpanoja ja sähköpostihaastattelun vastausta analysoimme aineistolähtöisesti. Poimimme haastatteluissa tulleista asioista tiedot, jotka vastasivat haastattelukysymyksiin. Käsittelimme aineistoa sisällönanalyysejä apuna käyttäen (liite 1). Käytimme saatuja vastauksia hyödyksi viitekehysessä ja sitä kautta kyselylomakkeen muodostuksessa. Saimme mielestämme tarpeeksi tietoa päivähoiton nykytilasta. Samoin kyselylomakkeen avointa kysymystä käsittelimme aineistolähtöisesti. Käytimme analysoinnissa ryhmittelyä ja loimme kaavion aineistolähtöisen sisällönanalyysin mukaisesti (liite 4).

Aineistolähtöinen analyysi tarkoittaa sitä, että tutkimusaineistosta pyritään muodostamaan teoreettinen kokonaisuus. Aineiston käsittelyn vaiheessa aiemmin tutkitulla teorialla ei ole vielä merkitystä, vaan aineistoa tutkitaan tehtävän asetteluun ja tutkimuksen tarkoituksen näkökulmasta. Sisällönanalyysi on kirjoitetun tutkimusaineiston analyysimenetelmä, joka pyrkii järjestämään kerätyn aineiston johtopäätöksiä varten. Aineistolähtöisen sisällönanalyysin kolme vaihetta ovat aineiston redusointi eli pelkistäminen, aineiston klusterointi eli ryhmittely ja abstrahointi eli teoreettisten käsitteiden luominen. (Tuomi & Sarajarvi 2009, 95, 103, 108.) Etenimme tutkimuksemme alkuselvityksen ja avoimen kysymyksen aineiston analysoinnissa näiden vaiheiden mukaisesti.

4 TUTKIMUSTULOKSET

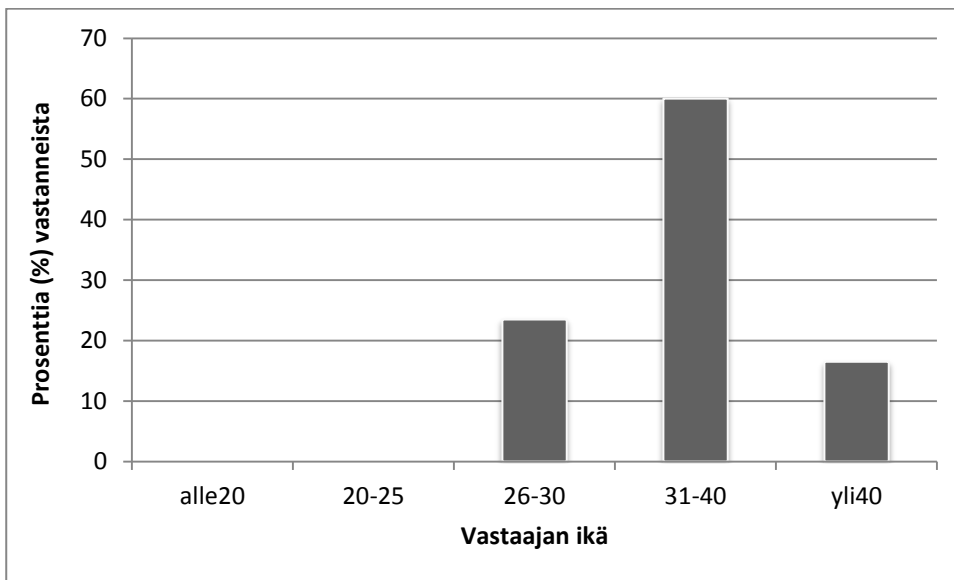
Tutkimustulokset havainnollistamme pylväsdiagrammeilla ja taulukoilla. Esittelemme ensin vastaajien taustatiedot ja sen jälkeen kyselyn tulokset. Olemme jaotelleet tulokset tutkimuskysymysten mukaan kolmeen eri kappaleeseen. Viimeisenä analysoimme avoimen kysymyksen tulokset. Tutkimustuloksia on ristiintaulukoitu eri muuttujien kanssa. Muuttujista perhemallilla ja iällä näytti olevan suurimmat erot vastausten kanssa. Näin ollen nämä on esitelty myös tutkimustuloksissa. Muut muuttajat olemme jättäneet pois, koska niillä ei näyttänyt olevan suuria eroja tulosten kanssa.

Kriittisesti arvioitaessa tutkimuksen tuloksia ei voi yleistää kattamaan koko päiväkotia, koska kyselyyn vastasi vain hieman yli puolet (54,5 %) vanhemmista. Näin ollen ei voi esimerkiksi sanoa, että kaikki päiväkodin lasten vanhemmat kokevat saavansa tukea vanhemmuuteen päiväkodilta. Voi olla, että vastaamatta jättäneet vanhemmat (45,5 %) ovat eri mieltä asioista.

Tuloksista selviää, missä asioissa Päiväkoti Pilvilinna on onnistunut tukemaan vanhempia. Myös kehittämissuhteet nousevat selkeästi esille vanhempien vastauksista. Näitä molempia tarkastelemme lähemmin taulukoiden avulla ja tuomme mahdolliset kehityssuhteet esille. Tyypillinen kyselyyn vastaaja oli 31–40-vuotias nainen. Hän on työssä käyvä, 2–3 lapsen äiti, joka kokee vanhemmuutensa pääsääntöisesti myönteisenä. Tyypillisen vastaajan perhemalli on ydinperhe, josta yksi perheen lapsista on esikouluikäinen.

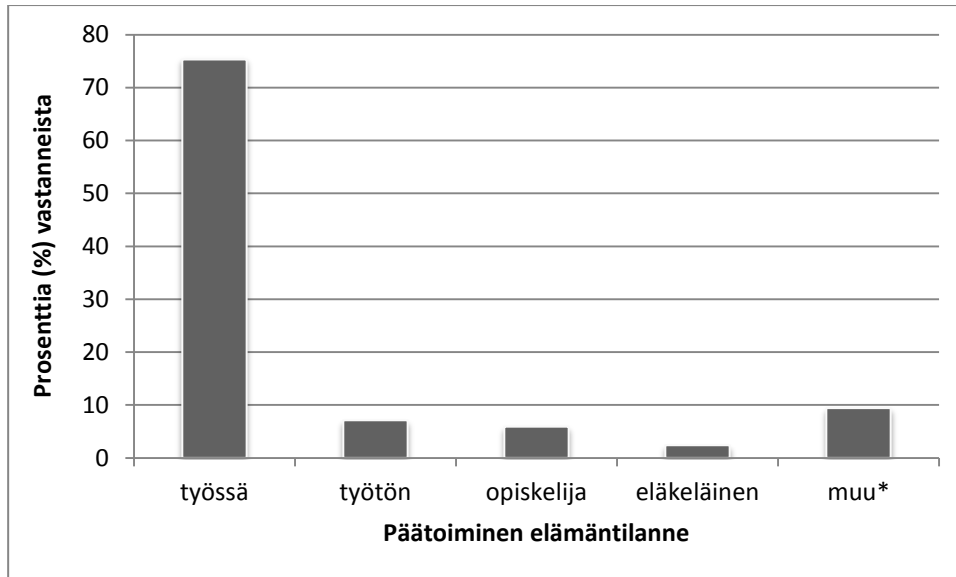
4.1 Taustatiedot

Päiväkoti Pilvilinnan kyselytutkimukseen vastasi 85 perhettä. Vastanneista 91 % oli naisia ja 9 % miehiä. Kuviosta 1 selviää suurimman osan vastaajista, eli 60 %, olevan 31–40-vuotiaita. Alle 26 -vuotiaita vanhempia ei osallistunut kyselyyn.

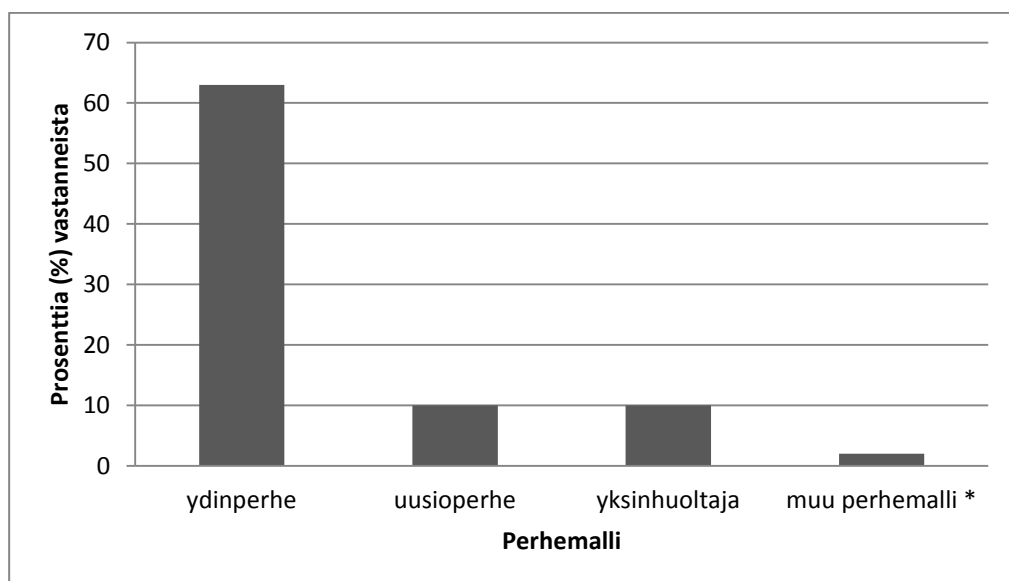
KUVIO 1. Vastanneiden ikäjakauma (n=85)

Kuvio 2 osoittaa 75,3 % vanhemmista olevan työelämässä. Työttömänä vastaajista oli 7,1 % ja opiskelemassa 5,9 %. Eläkkeellä oli 2,4 % vastaajista ja 9,4 % vastaajista ilmoitti elämäntilanteekseen joku muu. Muita elämäntilanteita olivat kotiäitiys, osa-aikaeläke ja osa-aikatyö.

KUVIO 2. Päätoiminen elämäntilanne (n=85)

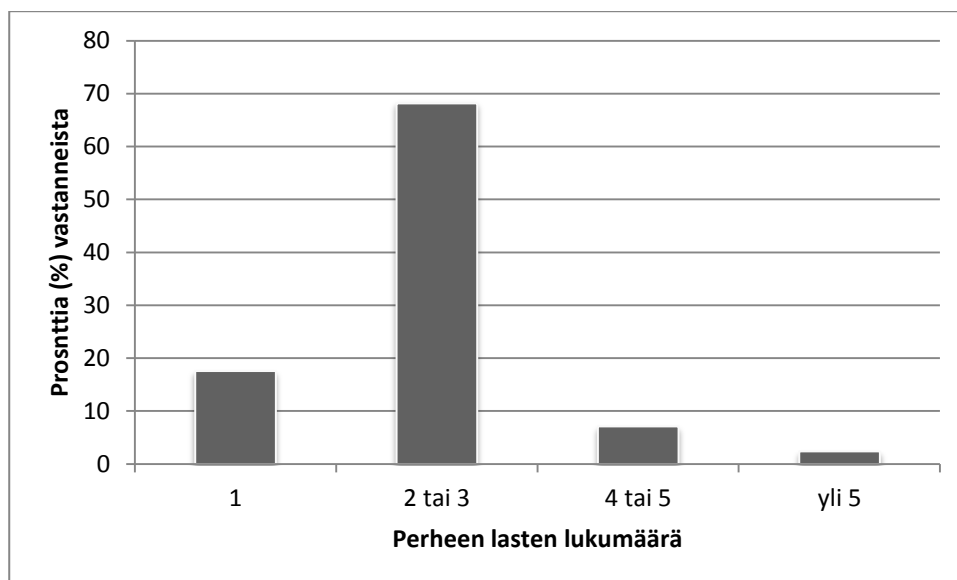
Perheistä suurin osa (63 %) oli ydinperheitä. Vastaajista 10 % oli uusioperheitä ja 10 % yksinhuoltajaperheitä. Kaksi prosenttia vastaajista ilmoitti perhemalliksi jonkun muun, kuten yhteishuoltajuuden vanhempien kesken.

* yhteishuoltajuus tai yksinhuoltaja ja uusi puoliso

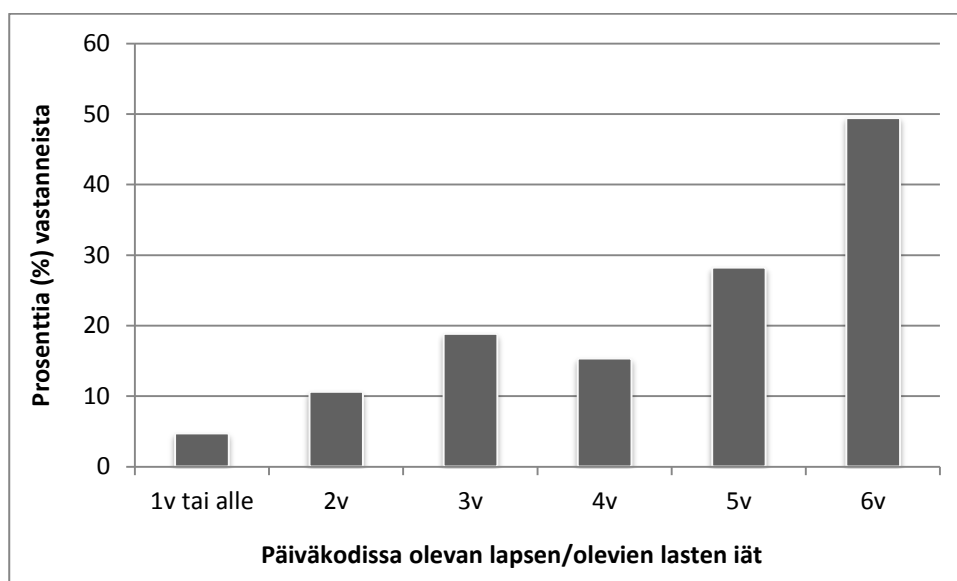
KUVIO 3. Perhemalli (n=85)

Suurimmalla osalla (68,2 %) perheistä oli kaksi tai kolme lasta. Yksilapsisia perheitä oli 17,6 %. Perheistä vain 7,1 %:lla oli neljä tai viisi lasta ja 2,4 %:lla oli yli viisi lasta. (Kuvio 4.)

KUVIO 4. Perheen alaikäisten lasten lukumäärä (n=83)

Tutkimukseen aktiivisimmin vastasivat esikouluikäisten lasten vanhemmat. Vastaajista melkein puolella (49,4 %) oli kuusivuotias lapsi ja reilu neljäs osalla (28,2 %) viisivuotias lapsi. Vain 4,7 %:lla vastaajista oli vuoden ikäinen tai nuorempi lapsi. (Kuvio 5.)

KUVIO 5. Päiväkodissa olevien lasten iät (n=85)

4.2 Päiväkoti Pilvilinnan tuki vanhempana jaksamiseen

Päiväkoti Pilvilinnassa vanhemmuuden jaksamisen tukemisessa käytetään työmenetelmänä kasvatuskumppanuutta (Hartikainen 2010b). Tutkimustulosten mukaan uusioperheistä 80 % ja ydinperheistä 49,2 % oli täysin samaa mieltä väittämässä ”Minulle on kerrottu, että päiväkodissa käytetään kasvatuskumppanuutta työmenetelmänä”. Taulukosta 1 huomaa, että yksinhuoltajaperheistä 30 % oli jokseenkin eri mieltä kasvatuskumppanuuden käytöstä päiväkodissa. (Taulukko 1.)

TAULUKKO 1. Kasvatuskumppanuus työmenetelmänä

Minulle on kerrottu, että päiväkodissa käytetään kasvatuskumppanuutta työmenetelmänä (n=85)					
Perhemalli	Täysin samaa mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	Jokseenkin eri mieltä	Täysin eri mieltä	Yhteensä (%)
Ydinperhe	49,2	36,5	11,1	3,2	100
Uusioperhe	80	10	10	0	100
Yksinhuoltajaperhe	50	10	30	10	100
Muu perhe*	100	0	0	0	100

* yhteishuoltajuus tai yksinhuoltaja ja uusi puoliso

Päiväkodin työmenetelmästä kertominen vanhemmille voisi avartaa vanhempien näkemystä päiväkodin toiminnasta. Kasvatuskumppanuus on positiivinen asia, jonka hyviä puolia henkilökunnan kannattaisi ottaa esille vanhempien kanssa. Avoin keskustelu ja informaatio asiasta, antaisi vanhemmille laadukkaan kuvan päivähoidon laadusta. Työn läpinäkyväksi tekeminen kasvattaa vanhempien luottamusta päiväkodin toimintaa ja henkilökuntaa kohtaan.

Kasvatuskumppanuutta ohjaa neljä periaatetta, joita ovat kunnioitus, luottamus, kuuleminen ja dialogisuus (Kaskela & Kekkonen 2007, 32–38). Päiväkoti Pilvilinnan lasten vanhemmat kokevat, että henkilökunta kunnioittaa heidän mielipiteitään. Yksinhuoltajaperheistä 80 % oli täysin samaa mieltä väittämään ”päiväkodin henkilökunta kunnioittaa mielipiteitäni lapseni asioissa”. Ydinperheistä täysin samaa mieltä oli 65,1 % ja uusioperheistä 60 %. (Taulukko 2.)

Taulukosta 2 voi nähdä vastaajien kokevan, että heitä kunnioitetaan vanhempina. Selkeän eron kuitenkin huomaa uusioperheiden kohdalla. Heistä vain 40 % kertoo olevansa täysin samaa mieltä väittämän ”koen, että minua kunnioitetaan vanhempaina” kanssa. (Taulukko 2.)

TAULUKKO 2. Vanhempien kunnioittaminen

Päiväkodin henkilökunta kunnioittaa mielipiteitäni lapseni asioissa. (n=85)					
Perhemalli	Täysin samaa mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	Jokseenkin eri mieltä	Täysin eri mieltä	Yhteensä (%)
Ydinperhe	65,1	33,3	1,6	0	100
Uusioperhe	60	40	0	0	100
Yksinhuoltajaperhe	80	20	0	0	100
Muu perhe*	100	0	0	0	100
Koen, että minua kunnioitetaan vanhempaina. (n=85)					
Perhemalli	Täysin samaa mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	Jokseenkin eri mieltä	Täysin eri mieltä	Yhteensä (%)
Ydinperhe	76,2	20,6	3,2	0	100
Uusioperhe	40	60	0	0	100
Yksinhuoltajaperhe	80	20	0	0	100
Muu perhe*	100	0	0	0	100

* yhteishuoltajuus tai yksinhuoltaja ja uusi puoliso

Lasten vanhemmille, yksi tärkeimmistä asioista päiväkodin suhteen on usein luottamus päiväkotiin ja henkilökuntaan. Taulukosta 3 voi havaita yksinhuoltajaperheistä 80 % olevan täysin samaa mieltä väittämään “voin luottaa päiväkodin henkilökuntaan”. Uusioperheistä jokseenkin eri mieltä oli 10 %. (Taulukko 3.)

TAULUKKO 3. Luottamus päiväkotiin

Voin luottaa päiväkodin henkilökuntaan. (n=85)					
Perhemalli	Täysin samaa mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	Jokseenkin eri mieltä	Täysin eri mieltä	Yhteensä (%)
Ydinperhe	69,8	27	3,2	0	100
Uusioperhe	70	20	10	0	100
Yksinhuoltajaperhe	80	20	0	0	100
Muu perhe*	50	50	0	0	100

* yhteishuoltajuus tai yksinhuoltaja ja uusi puoliso

Vanhempien kokemus kuulluksi tulemisesta näkyy hyvin taulukosta 4. Väittämässä “koen tulevani kuulluksi lapseni asioissa” olivat perheet 100 % joko täysin tai jokseenkin samaa mieltä asiasta. (Taulukko 4.)

TAULUKKO 4. Kuulluksi tuleminen

Koen tulevani kuulluksi lapseni asioissa. (n=85)					
Perhemalli	Täysin samaa mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	Jokseenkin eri mieltä	Täysin eri mieltä	Yhteensä (%)
Ydinperhe	55,6	44,4	0	0	100
Uusioperhe	60	40	0	0	100
Yksinhuoltajaperhe	80	20	0	0	100
Muu perhe*	50	50	0	0	100

* yhteishuoltajuus tai yksinhuoltaja ja uusi puoliso

Perheen elämäntilanne vaikuttaa monin tavoin perheeseen ja lasten kasvattamiseen. Ydinperheistä 46 % vastasi olevansa täysin samaa mieltä väittämään ”perheen elämäntilanne otetaan huomioon lapsen/lasten kasvatusasioista keskusteltaessa”. Ydinperheistä jokseenkin eri mieltä oli 4,8 %. (Taulukko 5.)

Taulukosta 5 voi nähdä yksinhuoltajaperheistä 20 % vastanneen olevan jokseenkin eri mieltä väittämään ”pohdimme yhdessä päiväkodin henkilökunnan kanssa vaikeitakin lapseen/lapsiin liittyviä asioita”. Ydinperheistä 1,6 % oli täysin eri mieltä, siitä että he pohtivat henkilökunnan kanssa vaikeitakin asioita.

TAULUKKO 5. Perheen huomioiminen

Perheemme elämäntilanne otetaan huomioon lapsen/lasten kasvatusasioista keskusteltaessa (n=84)						
Perhemalli	Täysin samaa mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	Jokseenkin eri mieltä	Täysin eri mieltä		Yhteensä (%)
Ydinperhe	46	49,2	4,8	0		100
Uusioperhe	55,6	44,4	0	0		100
Yksinhuoltajaperhe	50	50	0	0		100
Muu perhe*	100	0	0	0		100
Pohdimme yhdessä päiväkodin henkilökunnan kanssa vaikeitakin lapseen/lapsiin liittyviä asioita (n=85)						
Perhemalli	Täysin samaa mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	Jokseenkin eri mieltä	Täysin eri mieltä		Yhteensä (%)
Ydinperhe	33,3	49,2	15,9	1,6		100
Uusioperhe	60	40	0	0		100
Yksinhuoltajaperhe	60	20	20	0		100
Muu perhe*	50	50	0	0		100

* yhteishuoltajuus tai yksinhuoltaja ja uusi puoliso

Vaikeista lapseen liittyvistä asioista ei selvästi ole keskusteltu osan ydinperheiden ja yksinhuoltajaperheiden kanssa. Voi olla, ettei vaikeita tilanteita ole heillä juuri ollut. Henkilökunnan tulisi kuitenkin osoittaa vanhemmille sellaista luottamusta, että vanhemmat rohkaistuisivat kertomaan, jos tällaisia tilanteita tulee eteen. Myös henkilökunnan rohkeutta kertoa vaikeista asioista ja niiden esille ottamista kannattaa kannustaa. Tärkeintä on auttaa lasta ja heidän vanhempiaan ja joskus se vaatii vaikeisiin asioihin puuttumista.

Päivähoidon tehtävänä on tukea perheitä lasten kasvatuksessa (Laki lasten päivähoitosta 19.1.1973). Ydinperheistä 11,1 % ja yksinhuoltajaperheistä 10 % vastasi olevansa täysin samaa mieltä väittämässä ”koen, etten ole saanut päiväkodilta tukea lapsen kasvatukseen ja kehitykseen liittyvissä asioissa”. Tukea päiväkodilta oli kuitenkin saanut suurin osa lasten vanhemmista. Täysin eri mieltä väittämään oli ydinperheistä 47,6 %, uusioperheistä 60 % ja yksinhuoltajaperheistä 60 %. (Taulukko 6.)

TAULUKKO 6. Kasvatuksen ja kehityksen tukeminen

Koen, etten ole saanut päiväkodilta tukea lapsen kasvatukseen ja kehitykseen liittyvissä asioissa (n=85)					
Perhemalli	Täysin samaa mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	Jokseenkin eri mieltä	Täysin eri mieltä	Yhteensä (%)
Ydinperhe	11,1	6,3	34,9	47,6	100
Uusioperhe	0	0	40	60	100
Yksinhuoltajaperhe	10	10	20	60	100
Muu perhe*	0	0	0	100	100

* yhteishuoltajuus tai yksinhuoltaja ja uusi puoliso

Päivähoidossa kasvatuksen ja kehityksen tukeminen on olennainen osa työtä. Jotkut vanhemmat kokevat, etteivät tarvitse tukea lasten kasvatukseen ja kehitykseen. Kuitenkin tuen mahdollisuus on oltava jokaiselle tarjolla. Tämä mahdollisuus tulisi päiväkodissa välittää myös lasten vanhemmille.

Tuen tarpeen ilmaiseminen päiväkodin henkilökunnalle kuuluu olennaisena osana lasten kasvattamista. Ilmoittamatta jättäminen vaikeuttaa tuen tarjoamista. Uusioperheistä 10 % oli täysin eri mieltä väittämään ”voin kertoa päiväkodin henkilökunnalle, jos perheessämme on tuen tarvetta”. 10 % uusioperheistä ja 10 % yksinhuoltajaperheistä oli jokseenkin eri mieltä väittämään. (Taulukko 7.)

Taulukosta 7 selviää, ettei kaikilla vanhemmilla ole tietoa siitä, millaista tukea he voivat saada vanhemmuuteen päiväkodilta. Yksinhuoltajista 30 % ilmoitti olevansa jokseenkin eri mieltä väittämään ”tiedän, minkälaista tukea voin saada vanhemmuuteen päiväkodin henkilökunnalta”. Ydinperheistä 27 % oli jokseenkin eri mieltä ja 4,8 % täysin eri mieltä siitä, että tietävät minkälaista tukea voivat saada.

TAULUKKO 7. Päiväkodin tuki

Voin kertoa päiväkodin henkilökunnalle, jos perheessämme on tuen tarvetta. (n=84)					
Perhemalli	Täysin samaa mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	Jokseenkin eri mieltä	Täysin eri mieltä	Yhteensä (%)
Ydinperhe	45,2	48,4	4,8	1,6	100
Uusioperhe	50	30	10	10	100
Yksinhuoltajaperhe	40	50	10	0	100
Muu perhe*	50	50	0	0	100
Tiedän, minkälaista tukea voin saada vanhemmuuteen päiväkodin henkilökunnalta. (n=85)					
Perhemalli	Täysin samaa mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	Jokseenkin eri mieltä	Täysin eri mieltä	Yhteensä (%)
Ydinperhe	28,6	39,7	27	4,8	100
Uusioperhe	10	70	10	10	100
Yksinhuoltajaperhe	40	30	30	0	100
Muu perhe*	0	50	50	0	100

*yhteishuoltajuus tai yksinhuoltaja ja uusi puoliso

Päiväkoti Pilvilinnan kehitystehtävänä tulisi osoittaa vanhemmille, että heille voi ja pitää kertoa, jos perheessä on tuen tarvetta. Henkilökunnan tarkoituksena on tukea ja auttaa perheitä. Suurin osa perheistä on jo saanut luottamuksen päiväkotiin, mutta osan vanhempien kanssa se vielä puuttuu.

4.3 Päiväkoti Pilvilinnan tuki vanhemman ja lapsen väliseen kiintymyssuhteeseen

Taulukosta 8 selvää osan vanhemmista kokevan, ettei päiväkodin henkilökunta kannusta vanhempia asettamaan ja ylläpitämään lapsille rajoja. Iältään 26–30-vuotiaista vanhemmista vain 20 % oli täysin samaa mieltä väittämään ”Päiväkodin henkilökunta kannustaa minua asettamaan ja ylläpitämään lapselleni/lapsilleni rajoja”. Kuitenkin yli 40-vuotiaista vanhemmista 41,7 % vastasi olevansa täysin samaa mieltä väittämään.

TAULUKKO 8. Rajojen asettaminen ja ylläpitäminen

Päiväkodin henkilökunta kannustaa minua asettamaan ja ylläpitämään lapselleni/lapsilleni rajoja (n=83)					
Vastaajan ikä	Täysin samaa mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	Jokseenkin eri mieltä	Täysin eri mieltä	Yhteensä (%)
26–30	20	45	25	10	100
31–40	25,5	45,1	11,8	17,6	100
Yli 40	41,7	33,3	16,7	8,3	100

Yksi selkeä kehitysehdotus päiväkodille koskee lasten rajojen asettamista ja ylläpitämistä. Vanhemmat kokivat, ettei henkilökunta kannusta heitä lasten rajojen suhteen. Päiväkodin henkilökunnalla on hyvä mahdollisuus neuvoa ja näyttää konkreettisesti, kuinka lapselle asetetaan rajat. Kun vanhemman voimavarat tai taidot eivät riitä haasteellisissa kasvatustilanteissa, tulisi henkilökunnan puuttua tilanteeseen. Vanhemmille hyvä esimerkki voi antaa ymmärryksen siihen, kuinka eri tilanteissa tulee toimia.

Lapsen ja vanhemman välinen kiintymyssuhde on tärkeä perusta koko lapsen elämälle. Lapsen ja vanhemman välistä kiintymyssuhdetta voidaan tukea ja ylläpitää myös lapsen päivähoitossa. Lapsen ja vanhemman välistä kiintymyssuhdetta voidaan tukea tuomalla päiväkotiin kuva tai muisto vanhemmasta. (ks. Salo 2003, 67.) Tutkimuksessa lapsen ja vanhemman välisen kiintymyssuhteen tukemista arvioitiin eri väittämällä. Väittämään ”päiväkodin henkilökunta on pyytänyt minua tuomaan kuvan/muiston itsestäni, joka lieventäisi lapsen ikävää päivän aikana”, oli vastannut 81 vanhempaa. Taulukosta 9 selviää, että suurta osaa vastaajista ei ollut kehoitettu tuomaan kuvaa tai muistoa itsestään. (Taulukko 9.)

Kun lapsi on ikävöinyt vanhempiaan päiväkodissa, olisi hyvä, jos tieto välittyisi myös lasten vanhemmille. Tietäessään tämän vanhemmat voivat käsitellä asiaa lasten kanssa. Tieto ikävästä auttaa myös vanhempia ymmärtämään lapsen mahdollista ikävän aiheuttamaa kiukuttelua. Taulukosta 9 voi nähdä yli 40-vuotiaista vanhemmista 58,3 % olevan täysin samaa mieltä väittämään ”päiväkodin henkilökunta kertoo minulle, jos lapseni on ikävöinyt minua päivän aikana”. Täysin samaa mieltä 26–30-vuotiaista oli 30 %.

TAULUKKO 9. Kiintymyssuhteen tukeminen

Päiväkodin henkilökunta on pyytänyt minua tuomaan kuvan/muiston itsestäni, joka lieventäisi lapsen ikävää päivän aikana (n=81)

Vastaajan ikä	Täysin samaa mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	Jokseenkin eri mieltä	Täysin eri mieltä	Yhteensä (%)
26–30	5,3	5,3	5,3	84,2	100
31–40	4,1	8,2	8,2	79,6	100
Yli 40	7,7	0	7,7	84,6	100

Päiväkodin henkilökunta kertoo minulle, jos lapseni on ikävöinyt minua päivän aikana (n=83)

Vastaajan ikä	Täysin samaa mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	Jokseenkin eri mieltä	Täysin eri mieltä	Yhteensä (%)
26–30	30,0	50,0	15,0	5,0	100
31–40	56,9	35,3	3,9	3,9	100
Yli 40	58,3	33,3	8,3	0	100

Lapsen lyhyen muistin kannalta, olisi hyvä, jos päiväkodissa olisi käytäntönä pyytää vanhempia tuomaan lapselle joku muisto itsestä. Etenkin pienille lapsille tämä on tärkeä, koska välttämättä hoitajan sanat tai syli eivät riitä lohduttamaan. Muiston tarkoitus on lieventää lapsen ikävää ja muistuttaa vanhemman olemassaolosta.

Lapsen kehityksen kannalta on tärkeää, että lapsi voisi kiintyä myös päivähoitossa häntä hoitavaan aikuiseen (Lyytinen ym. 1998, 61–65). Väittämällä ”Mielestäni lapseni on kiintynyt oma-/vastuuhoitajaansa” kysyttiin vanhempien kokemusta lastensa kiintymistä hoitajiinsa. Taulukosta 10 selviää, että joka ikäryhmästä yli 20 % on jokseenkin eri mieltä siitä, että lapsi olisi kiintynyt vastuuhoitajaan.

Usein vanhemmille on tärkeää, että vanhemmat pidetään lapsen mielessä päivän aikana. Omahoitaja voi eri tilanteissa puhua lapsille heidän vanhemmistaan. Taulukko 10 osoittaa, että yli 40-vuotiaista vastaajista oli 41,7 % täysin eri mieltä väittämään ”Tiedän, että oma-/vastuuhoitaja puhuu lapselleni minusta päivän aikana”.

TAULUKKO 10. Oma-/vastuuhoitajan rooli

Mielestäni lapseni on kiintynyt oma-/vastuuhoitajaansa (n= 80)					
Vastaajan ikä	Täysin samaa mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	Jokseenkin eri mieltä	Täysin eri mieltä	Yhteensä (%)
26–30	38,9	33,3	22,2	5,6	100
31–40	29,2	39,6	22,9	8,3	100
Yli 40	35,7	21,4	35,7	7,1	100
Tiedän, että oma-/vastuuhoitaja puhuu lapselleni minusta päivän aikana (n= 79)					
Vastaajan ikä	Täysin samaa mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	Jokseenkin eri mieltä	Täysin eri mieltä	Yhteensä (%)
26–30	26,3	31,6	31,6	10,5	100
31–40	10,4	33,3	35,4	20,8	100
Yli 40	8,3	25,0	25,0	41,7	100

Päivähoitossa tulisi pyrkiä luomaan lapselle ja häntä hoitavalle aikuiselle hyvä ja luotettava kiintymyssuhde. Tämän luomiseksi hoitajien vaihtuvuutta tulisi välttää. Myös hoitajan oma suhtautuminen lapseen voi joko parantaa tai heikentää kiintymyssuhdetta. Sylissä pitäminen, hellä kosketus ja jutteleminen edistävät kiintymyssuhteen syntymistä.

Lapsen ja vanhemman välisen kiintymyssuhteen ollessa heikko voi vanhempi kokea lapsen vaikeahoitoisena. Jos vanhempi saa lapsestaan paljon negatiivista palautetta, voi se pahentaa tilannetta entisestään. (Lyytinen ym. 1998, 61–65.) Yli 40-vuotiaista vastaajista 71,4 % oli täysin samaa mieltä väittämään ”päiväkodin henkilökunta kertoo lapsestani positiivisia asioita”. Täysin eri mieltä ei ollut kukaan vastaajista. Kysyttäessä asiaa toisinpäin väittämällä ”Päiväkodin henkilökunta kertoo lapsestani vain negatiivisia asioita”, oli 31–40-vuotiaista 7,8 % ja yli 40-vuotiaista 7,7 % jokseenkin samaa mieltä väittämästä. (Taulukko 11.)

TAULUKKO 11. Palautteen antaminen lapsesta

Päiväkodin henkilökunta kertoo lapsestani positiivisia asioita (n= 85)					
Vastaajan ikä	Täysin samaa mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	Jokseenkin eri mieltä	Täysin eri mieltä	Yhteensä (%)
26–30	55,0	45,0	0	0	100
31–40	58,8	37,3	3,9	0	100
Yli 40	71,4	7,1	21,4	0	100
Päiväkodin henkilökunta kertoo lapsestani vain negatiivisia asioita (n= 84)					
Vastaajan ikä	Täysin samaa mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	Jokseenkin eri mieltä	Täysin eri mieltä	Yhteensä (%)
26–30	0	0	40,0	60,0	100
31–40	0	7,8	21,6	70,6	100
Yli 40	0	7,7	0	92,3	100

Päiväkodin henkilökunnan tulisi pyrkiä antamaan usein lapsesta positiivista palautetta. Etenkin yli 40-vuotiaat lasten vanhemmat toivovat enemmän positiivista palautetta lastensa päivästä. Pelkän negatiivisin palautteen antamista tulisi välttää. Myös tyyli, jolla palaute annetaan, tulisi olla rakentavaa ja asianmukaista.

Lapsen ja vanhemman väliseen kiintymyssuhteeseen kuuluu toimiva vuorovaikutus. Turvallisen kiintymyssuhteen luomiseksi tärkeää olisi, että vanhempi ohjaisi ja kannustaisi lasta sanallisesti. (Salo 2003, 67.) Väittämällä ”päiväkodin henkilökunta kannustaa minua puhumaan lapseni kanssa” halusimme tietää vanhempien kokemuksen asiasta. Täysin samaa mieltä asiasta oli 22,2 % 26–30-vuotiaista, 22,9 % 31–40-vuotiaista ja 15,9 % yli 40-vuotiaista vanhemmista. (Taulukko 12.)

Lapsen ja vanhemman välisen kiintymyssuhteen luomiseen ja ylläpitämiseen kuuluu hellyys ja lapsen hoivaaminen. Mitä pienemmästä lapsesta on kyse, sitä enemmän lapsi tarvitsee hoitavan aikuisen läheisyyttä. (Salo 2003, 52–53.) Taulukko 12 osoittaa, että kaikista ikäluokista jokseenkin samaa mieltä väittämään ”päiväkodin henkilökunta kannustaa minua hellimään (silittely ym.), sekä pitämään lasta sylissä, oli yli 50 %.

TAULUKKO 12. Lapsen hoivaamisen kannustaminen

Päiväkodin henkilökunta kannustaa minua puhumaan lapseni kanssa (n= 79)					
Vastaajan ikä	Täysin samaa mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	Jokseenkin eri mieltä	Täysin eri mieltä	Yhteensä (%)
26–30	22,2	55,6	16,7	5,6	100
31–40	22,9	50,0	14,6	12,5	100
Yli 40	15,4	53,8	15,4	15,4	100
Päiväkodin henkilökunta kannustaa minua hellimään (silittely yms.), sekä pitämään lasta sylissä (n= 81)					
Vastaajan ikä	Täysin samaa mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	Jokseenkin eri mieltä	Täysin eri mieltä	Yhteensä (%)
26–30	15,8	47,4	26,3	10,5	100
31–40	14,3	38,8	26,5	20,4	100
Yli 40	15,4	23,1	38,5	23,1	100

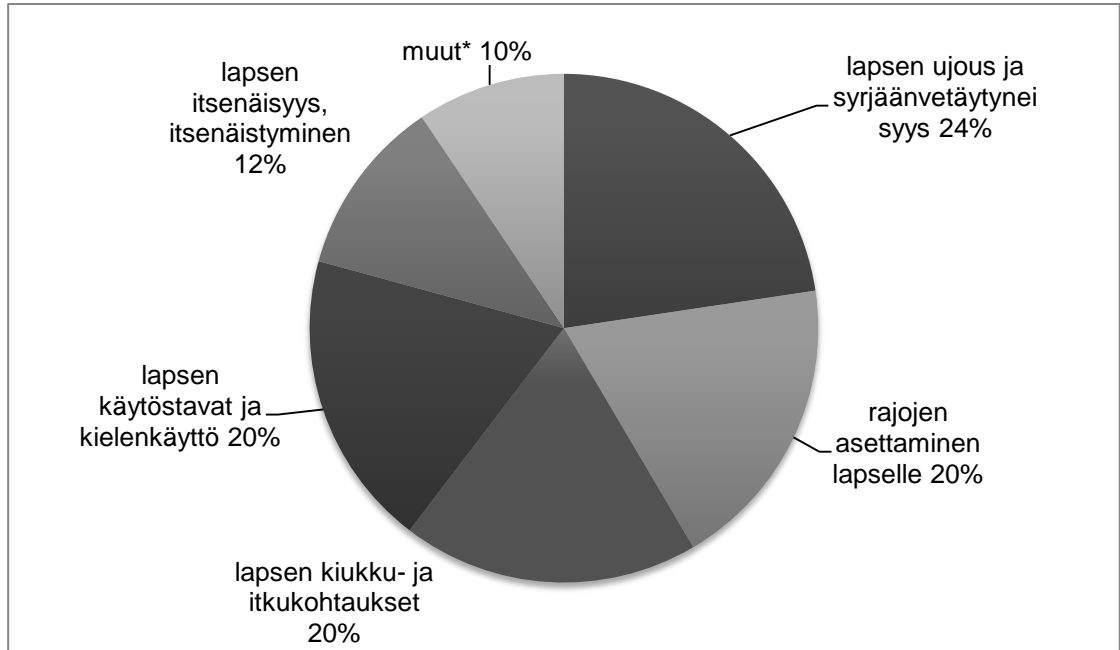
Lapsen ja vanhemman välisen kiintymyssuhteen kannalta olisi tärkeää, että päiväkodissa vanhempia kehoitettaisiin hellimään lapsiaan. Tuonti- ja hakutilanteissa hoitaja voisi kehottaa vanhempaa halaamaan tai muuten osoittamaan hellyyttä lasta kohtaan. Myös lapsen ikävöidessä kovasti päivän aikana, voi hoitaja ilmoittaa vanhemmalle lapsen kaipaavan vanhempaa illalla enemmän, koska tällä on ollut niin kova ikävä.

4.4 Päiväkoti Pilvilinnan lasten vanhempien lisätuen tarve

Päiväkoti Pilvilinnan henkilökunta toivoi tutkimukselta tietoa siitä, millaista tukea vanhemmat toivovat lisää päiväkodilta. Erilaisilla väittämillä mittasimme vanhempien lisätuen tarvetta. Kuviosta 6 voi nähdä, millaista tukea vanhemmat toivovat. Lisätuen tarvetta lasten asioissa koki 63 % vanhemmista. Vastanneista 40 % toivoi lisää keskusteluja lasten kasvatustilanteissa ja lasten kehityksestä lisää tietoa haluaisi 65 % vanhemmista. Lasten päivän kulusta enemmän tietoa haluaisi 46 %.

Vanhemmista 23 % toivoi, että henkilökunta kiinnittäisi enemmän huomiota perheen elämäntilanteeseen. Henkilökunnalta enemmän aikaa toivoi 30 % ja 37 % toivoi, että heidän mielipiteitään kuunneltaisiin enemmän. Isien huomioimista enemmän toivoi 44 % ja 41 % toivoi puuttumista lapsen ongelmiin aikaisemmin. Vastaaajista 37 % haluaisi, että heidät huomioitaisiin paremmin lasten tuonti- ja hakutilanteissa.

Kysyttäessä millaisiin asioihin vanhemmat toivoisivat lisää tukea päiväkodilta, selvisi, että vanhemmat toivoivat tukea lapsen ujouden ja syrjään vetäytyneisyyden takia (24 % vastanneista). Käytöstapoihin, kielenkäyttöön, kiukku- ja itkukohtauksiin ja rajojen asettamiseen toivottiin myös lisää tukea (20–21 % vastanneista). Lapsen itsenäistymiseen ja itsenäisyyteen toivoi lisää tukea 12 % kyselyyn vastanneista. Alle 10 % vastanneista toivoi lisää tukea lapsen ruokailutilanteisiin, ravitsemukseen, päivärutmiin, hygieniaan, pukeutumiseen, kuivaksi opetteluun, puheen opetteluun ja tutista tai tuttipullosta vieroittamiseen. Muita tuen tarpeita olivat apuvälineiden käyttö, aikuisen arvostuksen puute, hoitoon jäämisen huomiointi, omatoimisuus, ryhmätyöskentely ja erilaisten kavereiden kanssa leikkiminen.

KUVIO 6. Vanhempien tuen tarve

*ruokailutilanteet, ravitseminen, päivärytmi, hygienia, lapsen pukeutuminen, kuivaksi opettelu, tutista ja tuttipullosta vieroittaminen

Lisätuen tarpeista selvisi, että tukea tarvitaan etenkin sosiaalisissa ja emotionaalisissa asioissa. Päiväkodissa voitaisiin tietoisesti pyrkiä kehittämään näitä osa-alueita. Myös lasten kanssa asiat voidaan ottaa esille mm. leikin avulla. Käytöstapojen kertaus ja yhteisten pelisääntöjen luominen edistäisi myös lasten vastuuta omasta käytöksestä. Ujompina ja sivusta seuraavien lasten osallisuutta voidaan tukea hoitajan avulla. Hoitajan tulisi tietoisesti tukea heitä enemmän, jotta he saisivat rohkeutta olla ryhmässä toisten lasten kanssa.

4.5 Vanhempien kokemus vanhempana jaksamisesta

Tutkimuksen kyselylomakkeen avoimessa kysymyksessä (liite 2) pyydettiin vastaajaa kertomaan lyhyesti oma kokemus vanhempana jaksamisesta. Vastaajista 25,9 % ei kirjoittanut mitään kyseiseen kohtaan. Avoimeen kysymykseen vastanneista vanhemmista suurin osa koki vanhemmuuden positiivisena asiana ja he kokivat jaksavansa hyvin vanhempana. Voimavaroina koettiin hyvä parisuhde, harrastukset ja päiväkodin tuki. Monet vastaajista kokivat myös jaksavansa vanhempana välillä paremmin ja välillä huonommin. Vanhemmuus koettiin haasteellisena mutta palkitsevana. Useampi vastaajista kertoi arjen hallinnan auttavan jaksamisessa ja kun kotona on kaikki kunnossa, se näkyy myös perheen hyvinvoinnissa.

Vanhemmista moni koki väsymyksen heikentävän jaksamista. Lasten uhma- ja kiukukkohtaukset vaikuttivat myös siihen. Arjen pyörittäminen ja työn tai opiskelun yhdistäminen vanhemmuuteen ja vapaa-aikaan koettiin myös haasteellisena. Muutamat vanhemmat kertoivat jaksamisen olevan koetuksella. Osa vanhemmista kertoi välillä olevan huonoja päiviä ja silloin vanhemmuus ei ole vahvimmillaan. Perheessä olevat sairastelut vaikuttivat myös vanhempana jaksamiseen. Yksi vastaajista kertoi unoh-taneensa vanhemmuuden myötä oman elämänsä kokonaan ja eräs vastaaja kertoi olevan monesti neuvoton lasten kanssa.

Avoimen kysymyksen kohdalla kerrottiin myös kokemuksia Päiväkoti Pilvilinnasta. Vastaajista osa kertoi olevansa hyvillään siitä, että lapset viihtyvät päiväkodissa ja menevät sinne mielellään. Muutama vastaaja kertoi saaneensa tukea päiväkodilta silloin, kun oli sitä tarvinnut. Yksi vanhemmista kertoi kokeneensa, että heitä oli kuunneltu ja lasten asioihin puututtu ajoissa. Positiivisena asiana oli koettu myös se, että henkilökunta oli kysynyt vanhemman voimista ja lasten voinnista. Yksi vastaajista kehuu päiväkodin myönteistä asennetta lasten kasvattamiseen. Päiväkoti sai kehuja myös vanhempainilloista ja keskusteluista ja niitä toivottiin lisää.

Muutama kysymykseen vastanneista vanhemmista kertoi myös toiveita päiväkodin henkilökunnalle. Yksi vanhemmista toivoi, että päiväkodissa kiinnitettäisiin enemmän huomiota aamuisin lasten käsien pesuun, jotta taudit eivät leviäisi niin helposti. Iltahoidossa olevilta hoitajilta toivottiin enemmän panostusta pienten lasten kuivaksi opetteluun. Vastaajan mukaan jotkut hoitajat eivät ehdi käyttää lasta illan aikana pottalla. Iltahoidossa oleville lapsille toivottiin myös iltaruokaa pitkän päivän takia. Yksi vastaaja kertoi, ettei ole aina tullut kuulluksi päiväkodissa. Yksi vanhempi kertoi toivovansa, että lapsen saisi viedä joskus myös sunnuntaina hoitoon, jotta vanhemmat saisivat kahden keskistä aikaa.

Vanhempien tukeminen vaatii henkilökunnalta keskustelua ja tilanteisiin puuttumista. Kannustaminen ja positiivinen palaute auttaa jaksamaan uhmaikäisen lapsen kanssa. Vanhemmille palaute siitä, että uhmaikä on ohimenevää, voi helpottaa sillä hetkellä. Kuunteleminen, ymmärtäminen ja kannustaminen ovat sitä vanhempien rinnalla kul-kemista, jota pienten lasten vanhemmat toivovat.

5 JOHTOPÄÄTÖKSET

Tutkimustulosten perusteella selvisi, että tutkimukseen osallistuneista vanhemmista suuri osa oli tyytyväisiä Päiväkotin toimintaan. Kasvatuskumppanuuden siirtymistä käytäntöön on havaittavissa Päiväkotin toiminnassa. Kyselyyn vastanneista vanhemmista suuri osa koki tulevaisuutensa kuulluksi ja tulevaisuutensa kunnioitetuiksi lasten vanhempina. Kasvatuskeskustelut päiväkodin henkilökunnan kanssa sujuvat suurella osalla vanhemmista hyvin ja niitä jopa kaivataan lisää, koska ne oli koettu hyödyllisiksi. Kuitenkin kyselyyn vastanneista 17,5 % ydinperheistä ja 20 % yksinhuoltajaperheistä koki, etteivät he voi keskustella vaikeista lapseen liittyvistä asioista päiväkodin henkilökunnan kanssa. Tulosten perusteella voidaan todeta, että vanhemmat eivät uskalla tai halua puhua vaikeista asioista. Ristiriitaista kuitenkin on, että tutkimustulosten mukaan vanhemmista lähes kaikki luottavat päiväkodin henkilökuntaan.

Päiväkotin varhaiskasvatussuunnitelmassa mainitaan, että nyt kun päiväkodin lasten lukumäärä on maksimissaan, voidaan panostaa laatuun (Päiväkotin varhaiskasvatussuunnitelma 2011). Tulkitsemme asian siten, että aikaisemmin laatuun panostamiseen ei ole jäänyt aikaa. Nyt kun talo on täynnä, voidaan keskittyä laadun parantamiseen. Tutkimuksemme tuloksista voidaan huomata, että suuri osa vastaajista on tyytyväisiä päivähoiton laatuun Päiväkotin toiminnassa. Vanhemmat kokivat saavansa tukea lasten kasvatukseen ja kehitykseen, ja lisäksi he kokivat perheensä elämäntilanteen otettavan huomioon päiväkodin arjessa. Tulosten perusteella voidaan todeta, että myös isossa päiväkodissa hoidon laatu voi olla hyvää. Käsityksemme pienten päiväkotien laadukkaammasta hoidosta ei pidä välttämättä paikkaansa.

Viitala ja Väärälä (2006, 46–47) tutkivat opinnäytetyössään kasvatuskumppanuuden toteutumista neljässä eri Helsingin päiväkodissa vanhempien näkökulmasta katsottuna. Tutkimustulosten mukaan vanhemmat kokivat tärkeiksi keskustelut vanhemman ja lasta hoitavan aikuisen välillä tuonti- ja hakutilanteissa. Tuloksissa ilmeni luottamuksen syntyvän, kun vanhemmalle kerrotaan myös negatiivisia asioita lapsesta. Luottamus heikkeni, jos näitä asioita ei kerrottu ollenkaan tai ne kerrottiin myöhäisessä vaiheessa. Viitalan ja Väärälän tutkimuksessa ilmeni, että kasvatuskumppanuuden monet elementit jäivät kuitenkin saavuttamatta. Yksi tärkeä konkreettinen asia oli lapsen päivän kulusta tiedottaminen vanhemmille. Osa haastatelluista vanhemmista oli joutunut tilanteeseen, että hoitajat eivät olleet osanneet kertoa lapsen päivästä mitään. Tiedon kulku oli katkennut hoitajien välillä. Kasvatuskumppanuuden onnistu-

minen päivähoidossa ei siis ole itsestään selvä asia, vaan siihen täytyy panostaa ja sitoutua. Myös Liukun (2009, 39) tutkimuksessa kasvatuskumppanuus nähtiin myös tärkeänä osana vanhemmuuden tukemista. Liukun tutkimuksen mukaan kumppanuus on tärkeä osa ongelmatilanteissa ja sen keinoin on helpompi ottaa esille vaikeitakin lapsen liittyviä asioita.

Toinen tutkimuskysymys käsitteli aihetta, miten Päiväkoti Pilvilinna tukee lapsen ja vanhemman välistä kiintymyssuhdetta. Vanhemmista kolmas osa koki, että päiväkodin henkilökunta ei kannusta heitä ylläpitämään tai asettamaan lapselle rajoja. Etenkin nuorista alle 30-vuotiaista vanhemmista, 35 % koki, että päiväkodin henkilökunta ei kannusta heitä ylläpitämään tai asettamaan lapselle rajoja. Päiväkodin henkilökunnalla on meidän mielestä hyvä mahdollisuus konkreettisesti puuttua ja neuvoa niissä tilanteissa, missä vanhempi on neuvoton lapsen kanssa. Esitutkimuksessa tuli ilmi tällaisia tilanteita, joissa henkilökunta oli huomannut vanhempien auktoriteetin olevan heikkoa. Heikko auktoriteetti näkyy muun muassa kyvyttömyytenä rajoittaa lastaan.

Tutkijoina ajatellaan, että lapsen ja vanhemman välinen kiintymyssuhde rakentuu sekä sanallisesta että fyysisestä hellyyden osoituksista. Erityisesti niillä vanhemmilla, joilla on vaikeutta osoittaa lapselle kiintymystä, on päiväkotipaikka, jossa voidaan puuttua hienotunteisesti tähän ongelmaan. Hämmästyttävänä moni vanhempi koki, että päiväkodin henkilökunta ei kannusta heitä hellimään lastaan tai puhumaan lapsen kanssa. Mielestämme päiväkodin henkilökunta voisi tarttua tähän asiaan ja kehittää toimintaansa siten, että lapsen ja vanhemman välistä kiintymyssuhdetta tuettaisiin arjessa. Esimerkkinä voisi olla teemakausi, jolloin asia olisi esillä positiivisella tavalla päiväkodin arjessa. Näin vanhemmat voisivat herätä ajattelemaan kiintymyssuhteen tärkeyttä ja henkilökunnan olisi helpompi ottaa asia puheeksi vanhempien kanssa.

Lapsen ja vanhemman välisen kiintymyssuhteen tukeminen Päiväkoti Pilvilinnassa onnistui tutkimuksen mukaan vaihtelevasti. Suuri osa vanhemmista kertoi, ettei heitä oltu kehoitettu tuomaan päiväkotiin kuvaa tai tavaraa itsestä. Pienen lapsen muisti on rajallinen ja tarvitsee jotakin konkreettista muistuttamaan vanhemmista heidän poissa ollessa. Vanhemman vaatekappale tai kuva palauttaa lapselle mieleen äidin tai isän ja siten vanhempi kulkee lapsen mielessä päivän aikana. Turvallinen kiintymyssuhde lapsen ja vanhemman välillä ei tällöin koe niin suurta säröä päivän aikana. (Salo 2003, 52–53.)

Kolmas tutkimuskysymys käsitteli sitä, minkälaista tukea vanhemmat toivoisivat lisää päiväkodilta. Yli puolet kyselyyn vastanneista vanhemmista kokee tarvitsevansa lisää tukea lasten asioissa. Eniten tukea toivotaan lasten sosioemotionaalisten taitojen vahvistamiseen, mutta huomattava määrä vanhemmista toivoo myös tukea lasten rajojen asettamiseen. Hämmästyttävää on, että vastanneista ydinperheistä 31,8 %, uusioperheistä 20 %, yksinhuoltajaperheistä 30 % sekä 50 % muista vastanneista perheistä ei tiedä, millaista tukea vanhemmuuteen he voisivat saada päiväkodilta. Tämä on mielestämme haaste päiväkodin henkilökunnalle kehittää toimintaansa. Koska päiväkotiki on matalan kynnyksen paikka vanhemmille hakea apua, olisi tärkeää vanhempien tietää, mitä tukea päiväkotiki tarjoaa. Jos päiväkotiki ei pysty tarjoamaan vanhempien tarvitsemaa tukea, tulisi heidän ohjata vanhemmat oikean tuen piiriin.

Vanhempien tyytyväisyys vanhemmuuden tukemiseen ja toiveet lisätuen tarpeista olivat osittain ristiriidassa keskenään. Vastaajista 95 % koki, että vanhemmat huomioidaan tasavertaisina vanhemmina, mutta 44 % toivoi, että isät otettaisiin enemmän huomioon. Keskusteluja lasten kasvatusasioissa oli 86 %:n mukaan riittävästi, kun taas toisen väittämän kohdalla 40 % toivoi niitä lisää. Vanhemmista 81 % vastasi, että henkilökunnalla oli aikaa keskustella heidän kanssaan, mutta taas 30 % toivoi aikaa enemmän. Vanhemmista 37 % toivoi, että heidän mielipiteitä kuunneltaisiin enemmän, kun taas 100 % vastanneista koki tulevansa kuulluksi lasten asioissa.

Vaikka tulosten mukaan vanhemmat ovat pääsääntöisesti tyytyväisiä saamaansa tukeen, he haluavat saada ja ovat valmiita vastaanottamaan lisää tukea vanhemmuuteensa. Tutkijoina tulkitsemme ristiriitaiset tulokset niin, ettei päiväkodin tarjoama tuki vanhemmille ole täysin riittävä. Avoimeksi kysymykseksi jäi, mihin asti päiväkotiki on velvollinen tarjoamaan tukea vanhemmille ja missä vaiheessa tulevat muut tukitahot tarpeellisiksi.

6 POHDINTA

Tutkimuksen tavoitteena oli saada tutkimusongelma ratkaistuksi ja mielestämme pääsimme tavoitteeseen. Kyselyn avulla löysimme päiväkodin tarjoamia tukia, joita Päiväkotijärjestö tarjoaa vanhemmille kasvatuskumppanuutta työmenetelmänä käyttäen. Vanhemmat vastasivat kyselyyn avoimesti siitä, minkälaista tukea he halusivat tai tarvitsisivat lisää päiväkodilta. Löysimme myös kehittämissuhteita, joten tutkimuksen pohjalta Päiväkotijärjestö voi kehittää toimintaansa vanhempien eduksi.

Tutkimuksen aineiston keräsimme yhdellä kyselykierroksella. Ajattelimme, että ne jotka eivät vastaa kyselyyn ensimmäisellä kierroksella, eivät nähtävästi vastaa toisella kierroksella. Motivoimme vanhempia arvonnalla ja päiväkodin henkilökunta oli luvannut olla myös muistuttamassa ja motivoimassa vanhempia vastaamaan. Ajattelimme myös, että koska kyselyyn vastaaminen perustuu vapaaehtoisuuteen, eivät kaikki vanhemmista edes halua tuoda omia mielipiteitään julki. Näin ollen tiesimmekin, että emme voi saada kaikkia vastauslomakkeita takaisin. Jouduimme ensimmäisen kierroksen jälkeen tekemään itsenäisen päätöksen yhden kyselykierroksen riittävyydestä, koska ohjausta ei silloin ollut mahdollista saada. Nyt ajatellen olisimme voineet kokeilla vielä toista kierrosta, jos joku vanhemmista olisi kuitenkin vielä halunnut osallistua kyselyyn. Nyt voi vain miettiä, että ketkä vanhemmat jättivät kyselyyn vastaamatta. Mietimme, ovatko vastaamatta jättäneet vanhemmat juuri niitä vanhempia, jotka eniten tarvitsisivat tukea vanhemmuuteen päiväkodilta. Toisaalta tuloksista voi nähdä, että vastaamatta jätti juuri pienten lasten vanhemmat, jotka elävät kaikkein kiireisintä elämänvaihetta. Ehkä heillä ei ollut aikaa ja halua vastata kyselyyn, vaikka heidänkin mielipiteensä olisivat olleet äärettömän tärkeitä tutkimuksen kannalta.

Luotettavuusarviointi

Reliaabelius tarkoittaa tutkimuksen toistettavuutta eli arvioi sitä, onko tutkimus toistettavissa toisella mittauskerralla. Tällä ehkäistään ei-sattumanvaraisia tuloksia, eli jos tulokset toistuvat, niin saadut tulokset ovat luotettavia. (Hirsjärvi ym. 2004, 216.) Opinnäytetyötä tehdessä on tavallista, että tutkimusta ei toisteta, koska aikataulu on rajallinen. Kvantitatiivinen tutkimuksen kustannukset ovat usein suuria, joten ei ole mielekästä tehdä tutkimusta uudelleen. Näin ollen tutkimuksen reliabiliteetti vahvistetaan dokumentoimalla tutkimuksen vaiheet mahdollisimman tarkasti, jotta toinen tutki-

ja voi toistaa tutkimuksen pelkän tutkimusraportin perusteella. (Kananen 2010, 129; 131.)

Validius tarkoittaa tutkimuksen pätevyyttä. Pätevyys ilmaisee sen, onko mittarilla tai tutkimusmenetelmällä mitattu sitä, mitä pitikin. Validiteetin arviointiin liittyy pohdinta kyselylomakkeen väittämien ymmärrettävyydestä; jos vastaaja ei ole ymmärtänyt väittämää samoin kuin tutkija, vastaus on epäpätevä. (Hirsjärvi ym. 2004, 216.)

Validiteetti jaetaan ulkoiseen ja sisäiseen validiteettiin. Ulkoinen validiteetti kuvaa tutkimuksen yleistettävyyttä. Kokonaistutkimuksessa ei tarvitse huolehtia ulkoisen validiteetin paikkansapitävyydestä, koska tutkimukseen on otettu mukaan koko kohderyhmä. Muutoin tulisi pohtia, onko valittu otos ja heiltä saadut tulokset yleistettävissä koskemaan kokonaisjoukkoa. (Kananen 2010, 129.)

Sisäinen validiteetti jaetaan kolmeen alaryhmään, sisältö-, rakenne- ja kriteerivaliditeettiin. Sisältövaliditeetti tarkastelee oikeiden mittarien käyttöä ja niiden tarkkuutta. Rakennevaliditeetti mittaa käytettyjen käsitteiden oikeellisuutta ja toimivuutta tutkimuksessa. Kriteerivaliditeettia tarkastellessa peilataan saatuja tuloksia aiempiin tutkimustuloksiin; ovatko muut tutkijat saaneet samanlaisia tuloksia samaa asiaa kysytessä. (Kananen 2010, 130.)

Tutkimuksessamme loimme käytetyt mittarit pääosin itse. Taustamittarit valitsimme sen mukaan, mitä tietoa tarvitsimme vastaajista. Tarkistimme, että vaihtoehdoissa ei ollut päällekkäisyyksiä. Käytimme kyselylomakkeen sanavalinnoissa yleisiä käsitteitä, ei ammattisanastoa, jotta väitteet olisivat ymmärrettäviä vastaajasta riippumatta. Tutkimusraportissa käytetyt käsitteet olivat teoriasta pohjautuneita ja mielestämme oikeita ja yleisesti käytettyjä käsitteitä. Saimme vahvistusta aiemmista tutkimuksista tuloksillemme, joten kriteerivaliditeetti tuli todetuksi. Tutkimuksemme oli näin ollen validi, eli pätevä, joka alaryhmässä.

Kyselylomakkeen kysymykset laadimme teoreettisen viitekehyksen pohjalta. Pyrimme muokkaamaan kysymykset ymmärrettäviksi ja testauksessa selvisi, että kysymykset olivat ymmärrettäviä. Myöskään kyselyyn vastanneista vanhemmista kukaan ei ollut kirjoittanut mitään mainintaa siitä, etteivätkö olisi ymmärtäneet kysymyksiä. Tällaisia kommentteja olisi voinut tulla, koska vanhemmat kommentoivat ja kirjoittelivat paljon muutakin lomakkeisiin kuin mitä olisi tarvinnut kirjoittaa. Näin ollen luulemme, että vanhemmat ymmärsivät kysymykset ja vastasivat siihen, mitä kysyttiin.

Muutama kyselyyn vastanneista vanhemmista olisi toivonut kysymyksiin vaihtoehdon ”en osaa sanoa”, koska joihinkin kysymyksiin he eivät tienneet vastausta. Joko heillä ei ollut kokemusta asiasta tai muuten asia ei ollut aivan varma. Olemme tyytyväisiä päätökseemme jättää pois kyseisen vaihtoehdon, koska vain muutama sitä kuitenkaan olisi vaihtoehdoksi kaivannut. Näin ollen vanhemmat ovat joutuneet oikeasti miettimään, mitä mieltä he asiasta ovat. Myös vertailu positiivisten ja negatiivisten vastausten välillä oli helpompaa, koska niitä pysyi suoraan vertaamaan keskenään.

Jatkotutkimusaiheet ja hyötynäkökulma

Tutkimuksemme tuloksilla päiväkodin henkilökunta voi kehittää käytäntöjään. Henkilökunta saa tuloksistamme tietoa kasvatuskumppanuuden toimivuudesta käytännössä. Erityisesti päiväkodin henkilökunta voi kiinnittää huomiota lapsen ja vanhemman väliseen kiintymyssuhteeseen ja kehittää sen myötä sitä vahvistavia työmenetelmiä. Työmenetelmien kehittäminen tukee vanhempia ja sitä kautta koko perhettä. Kun vanhemmat ja perhe voivat hyvin, myös lapsen on hyvä olla perheessä.

Tutkimuksesta on hyötyä myös valtakunnallisesti. Tutkimuksen perusteella kasvatuskumppanuus on hyödyllinen työmenetelmä Suomen suurimmassa päiväkodissa. Tutkimustulosten perusteella kasvatuskumppanuutta voi suositella myös muihin päiväkoiteihin. Kasvatuskumppanuuskoulutus tuo uudenlaisen otteen varhaiskasvattajien työhön. Näin ollen myös työotteen laatu paranee ja mahdollistaa monien hyödyllisten menetelmien käytön lasten ja vanhempien parissa.

Tutkijoina hyödyimme tutkimuksesta saamalla opintomme valmiiksi ja samalla kasvatettua ammatillisuuttamme. Tutkimuksen myötä saamme käsityksen vanhempien nykytilanteesta ja kattavan tiedon kasvatuskumppanuudesta käytännössä. Suurina hyödyn saajina ovat päiväkodin lapset ja heidän vanhempansa. Toiveemme olisi, että henkilökunta kehittäisi toimintaansa konkreettisesti ja näin ollen vanhemmat saisivat äänensä kuuluville.

Jatkotutkimuksena voisi tutkia Päiväkoti Pilvilinnan henkilökunnan kokemuksia kasvatuskumppanuudesta ja sen hyödystä käytännössä. Kuinka kasvatuskumppanuuskoulutus on antanut eväitä parempaan vanhempien kohtaamiseen ja onko koulutuksesta ylipäättään ollut hyötyä? Toisena aiheena voisi tutkia nykyisen tutkimuksen hyödyllisyyttä muutaman vuoden kuluttua. Onko päiväkotit kehittänyt toimintaansa vanhempien toiveiden mukaisesti? Koska Päiväkoti Pilvilinnasta ei ole tehty aikaisemmin tutki-

muksia, olisi kiinnostava tietää lasten kokemus suuresta päiväkodista. Mitä hyvää tai huonoa lapset näkevät suuressa päiväkodissa? Saman kysymyksen voisi esittää myös vanhemmille

LÄHTEET

Becker-Weidman, A. & Shell, D. 2008. *Auta lasta kiintymään. Vuorovaikutteinen kehityopsykoterapia traumaperäisen kiintymyshäiriön hoidossa*. Tampere: Esa Print Oy.

Bowlby, J. 1997. *Attachment and loss. Volume 1*. Ensimmäinen painos julkaistu lehdessä Hogart Press and The Institute of Psychoanalysis 1969. Pimlico.

Friis, L., Eirola, R. & Mannonen, M. 2004. *Lasten ja nuorten mielenterveystyö*. Helsinki: WSOY.

Hartikainen, Aulikki 2010a. Päiväkoti Pilvilinnan johtaja. Siilinjärvi 7.5.2010. Haastattelu.

Hartikainen, A. 2010b. Opinnäytetyöstä [sähköpostiviesti]. Vastaanottaja Tuulia Voutilainen. Lähetetty 8.9.2010 [viitattu 11.11.2010].

Heikkilä, T. 2008. *Tilastollinen tutkimus*. Helsinki: Edita.

Heinämäki, L. 2006. *Varhaista tukea lapselle – työvälineenä kehittämismallikko*. Helsinki: Erikoispaino Oy.

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2004. *Tutki ja kirjoita*. Helsinki: Tammi.

Jallinoja, R. 2000. *Perheen aika*. Keuruu: Otava.

Järvinen, R., Lankinen, A., Taajamo, T., Veistilä, M. & Virolainen, A. 2007. *Perheen parhaaksi, perhetyön arkea*. Helsinki: Edita.

Kananen, J. 2010. *Opinnäytetyön kirjoittamisen käytännön opas*. Taitto & paino, Tampereen Yliopistopaino Oy - Juvenes print.

Kaskela, M. & Kekkonen, M. 2007. *Kasvatuskumppanuus kannattelee lasta – opas varhaiskasvatukseen kehittämiseen*. Vaajakoski: Gummerus.

Kasvatuskumppanuus – menetelmä rakentaa dialogista kasvatuskulttuuria. 2011.

Kasvun kumppanit – Lasten hyvinvointia rakentamassa [viitattu 8.8.2011].

Saatavissa:

http://www.thl.fi/fi_FI/web/kasvunkumppanit-fi/tyon/menetelmat/kasvatuskumppanuus

Kinnunen, U. & Mauno, S. 2002. Työ ja perhe-elämä vanhempien ja lasten näkökulmasta. Teoksessa Rönkä, A. & Kinnunen, U. (toim.). *Perhe ja vanhemmuus. Suomalainen perhe-elämä ja sen tukeminen.* Keuruu: Otava, 102,104.

Kolbe, L. 2002. Suomalainen ja eurooppalainen koti. Teoksessa Kolbe, L. & Järvinen, K. (toim.). *Onks ketään kotona? Kasvatuksen suuntaa etsimässä.* Helsinki: Tammi, 214–217.

Koponen, A. 2005. *Katkennein siivin elämään, sikiöaikana päihteille altistuneet lapset.* Helsinki: Kirjapaino Keili.

KvantiMOTV. 2010. Yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto [viitattu 25.5.2011]. Saatavissa: <http://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/SPSS/spss.html>

Käsitteet ja määritelmät 2006. Tilastokeskus 2011. Helsinki: Tilastokeskus [viitattu 19.4.2011]. Saatavissa: <http://www.stat.fi/meta/kas/index.html>

Laki lasten päivähoidosta 19.1.1973. Finlex [viitattu 20.9.2010]. Saatavissa: <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1973/19730036>

Lammi-Taskula, J. & Varsa, H. 2001. *Vanhemmuuden aika. Vanhemmuuden tukemisen käytännöt ja haasteet osana neuvoloiden ja päiväkotien työtä.* Helsinki: Stakes.

Lasten päivähoito. 2008. Kunnat.net [viitattu 20.9.2010]. Saatavissa:

<http://www.kunnat.net/fi/asiantuntijapalvelut/soster/sosiaalipalvelut/lastenpaivahoito/Sivut/default.aspx>

Liukku, M. 2009. *Vanhemmuuden tukeminen päivähoidossa.* Helsinki: Diakoniamattikorkeakoulu. Opinnäytetyö.

Lyytinen, P., Korkiakangas, M. & Lyytinen, H. 1998. *Näkökulmia kehityspsykologiaan. Kehitys kontekstissaan.* Porvoo: WSOY.

Männistö, M. 2011. *Kasvatuskumppanuus päivähoidossa – Kasvatuskumppanuuden toteutuminen Limingan kunnan päivähoidossa vanhempien näkökulmasta*. Seinäjoki: Seinäjoen ammattikorkeakoulu. Opinnäytetyö.

Pelkonen, M. & Hakulinen, T. 2002. *Voimavaroja vahvistava malli perhehoitotyöhön. Hoitotiede 5*. Kuopio: Hoitotieteenlaitos.

Päiväkoti Pilvilinnan varhaiskasvatussuunnitelma. 2011. Siilinjärvi

[viitattu 22.9.2010]. Saatavissa:

http://www.siilinjarvi.fi/www/fi/pdf_julkaisut/varhaiskasvatus/paivakodit/pilvilinna/Yhteiset/Vasu-Pilvilinna--2009.pdf

Rönkä, A. & Kinnunen, U. (toim.) 2002. *Perhe ja vanhemmuus. Suomalainen perhe-elämä ja sen tukeminen*. Jyväskylä: PS-kustannus.

Salo, S. 2003. Kiintymyssuhteen merkitys elämänkaaren aikana. Vanhemmuuden kiintymyssuoja. Teoksessa Sinkkonen, J. (toim.). *Pesästä lentoon. Kirja lapsen kehityksestä kasvattajalle*. Helsinki: WSOY, 44–72.

Siilinjärven kunta. 2011. *Kuntainfo* [viitattu 26.9.2011]. Saatavissa:

<http://www.siilinjarvi.fi/kuntainfo/index.php>

Siilinjärven kunta. 2010. *Terveys- ja hyvinvointi, Siiliset* [viitattu 10.11.2010]. Saata-

vissa: http://www.siilinjarvi.fi/terveys_ ja_hyvinvointi/index.php

Siiliset. 2010a. *Varhaiskasvatuspalvelut* [viitattu 10.11.2010]. Saatavissa:

<http://www.siilinjarvi.fi/www/fi/varhaiskasvatuspalvelut/index.php>

Siiliset. 2010b. *Pilvilinna* [viitattu 22.9.2010]. Saatavissa:

<http://www.siilinjarvi.fi/www/fi/varhaiskasvatuspalvelut/paivakodit/siilinjarvi/pilvilinna/index.php>

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2009. *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi*. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Varttua. 2006. *Varhaiskasvatuspalvelut ja päivähoido* [viitattu 20.9.2010]. Saatavissa: <http://varttua.stakes.fi/FI/Varhaiskasvatuspalvelut/paivahoito/paivahoito.htm>

Vehkalahti, K. 2008. *Kyselytutkimuksen mittarit ja menetelmät*. Helsinki: Kustannus-osakeyhtiö Tammi.

Viitala, H. & Väärälä P. 2007. ”Yhdessä tää hoituu parhaiten”. *Kasvatuskumppanuuden toteutuminen päiväkodissa vanhempien näkökulmasta*. Helsinki: Stadia. Helsingin Ammattikorkeakoulu. Opinnäytetyö.

Viljamaa, M.-L. 2003. *Neuvola tänään ja huomenna; Vanhemmuuden tukeminen, perhekeskeisyys ja vertaistuki*. Jyväskylä: ER-paino Ky.

YSA – Yleinen suomalainen asiasanasto. 2011. Helsingin yliopiston kirjasto [viitattu 8.9.2011]. Saatavissa: <http://vesa.lib.helsinki.fi/ysa/>

Teemahaastattelu

käynti 7.5.2010

Teemahaastattelukysymykset:

Millaista on mielestänne vanhempien jaksaminen?**Mitkä tekijät horjuttavat nykyajan vanhemmuutta mielestänne?**

Vastaukset muistiinpanojen perusteella:

vanhempien uupuminen on lisääntynyt

vanhempien uusavuttomuus huolettaa: vanhemmat eivät tiedä, miten lasten kanssa ollaan ja mitä

tehdään ongelmatilanteissa, esim. lapsen kiukkutilanne

isien "munattomuus": ei osata olla auktoriteetteja lapsille

avioerot

vuorotyö

"Päiväkodin tehtävänä auttaa vanhempia heidän kasvatustehtävässään"

uupuminen

uusavuttomuus

auktoiteetin puute

yksinhuoltajuus, uusperhe

epäsäännölliset hoitoajat

uupuminen yhteiskunnallisista syistä (työ) ja**vanhemman ominaisuuksista johtuen****ulkoapäin tuleva tekijä**

uupuminen (työpaineet)

epäsäännölliset hoitoajat

vanhemmasta itsestään riippuva tekijä

uusavuttomuus

auktoiteetin puute

uupuminen

yksinhuoltajuus, uusperhe

Sähköpostihaastattelu 8.9.2010

Kuinka Päiväkoti Pilvilinnassa tuetaan lasten vanhempien vanhemmuutta?

työntekijän asenne ja halu auttaa ja tukea perhettä kasvatustyössä
 kasvattajalla vastuu kasvatuskumppanuuden ja tasavertaisen yhteistyön edellytysten luomisesta
 oma-/vastuuhoidon aloituksessa ottaa yhteyttä hoitajan käynti lapsen kotona
 lapseen tutustuminen
 kasvatuskumppanuuskoulutus
 kannustus jaksamaan, jos voimat loppuvat
 ketään ei voi väkisin auttaa ja tukea

työntekijän halu ja asenne
 → päiväkodin perustehtävä
 päiväkodin vastuu
 kouluttautuminen

yhteistyössä mahdollisuus onnistua, kun välittää kiinnostuksen lapseen ja uskon vanhempien taitoihin
 kasvatuskumppanuus-menetelmä (työväline) keskustelut
 → huolen puheeksi otto
 kasvatuskumppanuus
 hoidon aloitusvaihe tärkeää
 yhteistyö vanhempien kanssa
 huolen puheeksi ottaminen
 yhdessä etsitään keinoja lapsen tukemiseksi

luottamus
 kunnioitus
 dialogisuus
 kuunteleminen
 päivittäiset keskustelut

välittömyys
 havainnot lapsesta ja niistä keskustelu yhdessä vanhemman kanssa
 henkilökunnan tuki koko prosessin aikana

vanhemmilla ensisijainen kasvatustas vastuu ja – oikeus
 vastuu viimekädessä vanhemmilla → kasvatustas vastuu

varhaiskasvatussuunnitelma

vanhempien ajatukset näkyviin
 vanhemman tavat ja keinot
 kasvattaa lasta
 huolen aiheiden esiin ottaminen

→ asiakassuunnitelmat
 työmenetelmät

kuntoutussuunnitelma

päivähoito ja vanhemmat
 toteuttavat yhdessä

varhainen puuttuminen

Avainasemassa on pätevä henkilökunta, joka käyttää työmenetelmiä, kuten kasvatuskumppanuutta.

A. OSIO

Valitse **yksi** vaihtoehto ympyröimällä numero.

1. Sukupuoli
- 1 nainen
 - 2 mies
2. Ikä
- 1 alle 20
 - 2 20–25
 - 3 26–30
 - 4 31–40
 - 5 yli 40
3. Päätoiminen elämäntilanne
- 1 työssä
 - 2 työtön
 - 3 opiskelija
 - 4 eläkeläinen
 - 5 muu, mikä?
-
4. Perhemalli
- 1 ydinperhe (kaksi vanhempaa ja heidän biologinen lapsi/lapsensa)
 - 2 uusioperhe (perheen kaikki lapset eivät ole yhteisiä)
 - 3 yksihuoltaja-perhe (yksi vanhempi ja lapsi/lapsia)
 - 4 muu perhe, mikä?
-
5. Päiväkoti Pilvilinnassa olevien lasten **iät**: _____
6. Perheen alaikäisten lasten **lukumäärä**: _____

B. OSIO

	täysin samaa mieltä	jokseen- kin samaa mieltä	jokseenkin eri mieltä	täysin eri mieltä
1. Voin kertoa päiväkodin henkilökunnalle, jos perheessämme on tuen tarvetta.	1	2	3	4
2. Keskusteluja lasten kasvatasioissa on riittävästi päiväkodissa.	1	2	3	4
3. Tiedän, minkälaista tukea voin saada vanhemmuuteen päiväkodin henkilökunnalta.	1	2	3	4
4. Minulle on kerrottu, että päiväkodissa käytetään kasvatuskumppanuutta työmenetelmänä.	1	2	3	4
5. Koen tulevani kuulluksi lapseni asioissa.	1	2	3	4
6. Esittämäni toiveet lapseni asioissa on huomioitu käytännössä.	1	2	3	4
7. Päiväkodin henkilökunta kunnioittaa mielipiteitäni lapseni asioissa.	1	2	3	4
8. Päiväkodin henkilökunta on tukenut minua, jos perheessämme on ollut vaikea tilanne, esim. lapsen uhmaikä, avioero, läheisen kuolema, sairaus, lapsen eroahdistus jne. (Jos ei ole kokemusta, jätä vastamatta)	1	2	3	4
9. Perheemme elämäntilanne otetaan huomioon lapsen/lasten kasvatasioista keskusteltaessa.	1	2	3	4

	täysin samaa mieltä	jokseen- kin samaa mieltä	jokseenkin eri mieltä	täysin eri mieltä
10. Henkilökunnalla on aikaa keskustella lasten asioista lapsen/lasten tuonti- ja hakutilanteissa.	1	2	3	4
11. Pystyn kertomaan päiväkodin henkilökunnalle luottamuksellisia asioita.	1	2	3	4
12. En koe saavani tukea päiväkodin henkilökunnalta silloin, kun tarvitsen sitä.	1	2	3	4
13. Keskustelut päiväkodin henkilökunnan kanssa sujuvat hyvin.	1	2	3	4
14. Pohdimme yhdessä päiväkodin henkilökunnan kanssa vaikeitakin lapsen/lapsiin liittyviä asioita.	1	2	3	4
15. Voin luottaa päiväkodin henkilökuntaan.	1	2	3	4
16. Jos lapseni itkee/itkevät päiväkotiin jäädessä, hoitaja huomioi häntä/heitä.	1	2	3	4
17. Saan kannustusta päiväkodin henkilökunnalta tilanteissa, joissa lapseni kiukuttelee minulle päiväkodissa.	1	2	3	4
18. Yhteistyö päiväkodin kanssa sujuu mielestäni hyvin.	1	2	3	4
19. Koen, että minua kunnioitetaan vanhempana.	1	2	3	4
20. Koen, etten ole saanut päiväkodilta tukea lapsen kasvatukseen ja kehitykseen liittyvissä asioissa.	1	2	3	4

C. OSIO

	täysin samaa mieltä	jokseen- kin samaa mieltä	jokseenkin eri mieltä	täysin eri mieltä
1. Tarvitsen päiväkodin henkilökunnan tukea säännöllisen päivärytmin löytämisessä kotona.	1	2	3	4
2. Päiväkodin henkilökunta kannustaa minua asettamaan ja ylläpitämään lapselleni/lapsilleni rajoja.	1	2	3	4
3. Päiväkodin henkilökunta on pyytänyt minua tuomaan kuvan/muiston itsestäni, joka lieventäisi lapsen ikävää päivän aikana.	1	2	3	4
4. Päiväkodin henkilökunta lohduttaa lastani, jos hän/he ikävöivät minua.	1	2	3	4
5. Päiväkodin henkilökunta kertoo minulle, jos lapseni on ikävöinyt minua päivän aikana.	1	2	3	4
6. Päiväkodin henkilökunta kertoo lapsestani positiivisia asioita.	1	2	3	4
7. Päiväkodin henkilökunta näyttää konkreettisesti, kuinka lapsen/lasten kanssa tulee toimia ristiriitaisissa tilanteissa, mm. kun lapsi kiukuttelee päiväkodista lähtiessä tai sinne tullessa.	1	2	3	4
8. Päiväkodin henkilökunta kannustaa minua puhumaan lapseni kanssa.	1	2	3	4
9. Mielestäni lapseni on kiintynyt oma-/vastuuhoitajaansa.	1	2	3	4
10. Tiedän, että oma-/vastuuhoitaja puhuu lapselleni minusta päivän aikana.	1	2	3	4

	täysin samaa mieltä	jokseen- kin samaa mieltä	jokseenkin eri mieltä	täysin eri mieltä
11. Päiväkodin henkilökunta kannustaa minua hellimään (silittely yms.), sekä pitämään lasta sylissä.	1	2	3	4
12. Päiväkodin henkilökunta on ottanut puheeksi, jos lapseni on ollut pitkiä päiviä tai aikoja päivähoidossa.	1	2	3	4
13. Päiväkodin henkilökunta kertoo lapsestani vain negatiivisia asioita.	1	2	3	4
14. Tiedän mitä on lapsen ja vanhemman välinen kiintymyssuhde.	1	2	3	4

D. OSIO

	täysin samaa mieltä	jokseen- kin samaa mieltä	jokseenkin eri mieltä	täysin eri mieltä
1. Haluaisin, että mielipiteitäni kuunneltaisiin enemmän lapseni asioissa.	1	2	3	4
2. Keskusteluja lapsen/lasten kasvatustasioista pitäisi mielestäni olla enemmän.	1	2	3	4
3. Haluaisin päiväkodilta tietoa lasten kehityksestä.	1	2	3	4
4. Haluaisin enemmän tietoa lapsen/lasten päivän kulusta lasta/lapsia hakiessani.	1	2	3	4
5. Haluaisin, että päiväkodin henkilökunta kiinnittäisi enemmän huomiota perheen elämäntilanteeseen.	1	2	3	4
6. Toivoisin, että päiväkodin henkilökunnalla olisi enemmän aikaa minulle.	1	2	3	4
7. Koen, että päiväkodin henkilökunta kohtelee molempia vanhempia tasavertaisina kasvattajina.	1	2	3	4
8. Haluan, että isät otettaisiin enemmän huomioon lapsen/lasten liittyvissä asioissa.	1	2	3	4
9. Haluaisin, että lapseni ongelmiin puututtaisiin aiemmin.	1	2	3	4
10. Toivoisin, että minut huomioitaisiin paremmin lapsen haku- ja tuontitilanteissa.	1	2	3	4
11. En tarvitse päiväkodilta tukea lapseni asioissa.	1	2	3	4

E. OSIO

Ympyröi ne vaihtoehdot, joissa mielestäsi tarvitset ja/tai haluat lisää tukea **lapsen** hoito- ja kasvatustilanteissa Päiväkoti Pilvilinnalta.

- 1 ruokailutilanteet
- 2 ravitseminen
- 3 päivärytmi
- 4 hygienia
- 5 käytöstavat, kielenkäyttö
- 6 kiukku- ja itkukohtaukset
- 7 lapsen vilkkaus, levottomuus
- 8 lapsen ujous, syrjäanvetäytyneisyys
- 9 rajojen asettaminen lapselle
- 10 lapsen pukeutuminen
- 11 kuivaksi opettelu
- 12 tutista ja tuttipullostaa vieroittaminen
- 13 itsenäisyys, itsenäistyminen
- 14 puheen opettelu
- 15 muu, mikä? _____

F. OSIO

Kerro lyhyesti, mikä on oma kokemuksesi vanhempana jaksamisestasi.

Kiitos kyselyyn osallistumisesta!

Muista osallistua myös arvontaan.

Hei

Olemme kaksi sosionomiopiskelijaa Iisalmen Savonia Ammattikorkeakoulusta. Teemme opin-
näytetyönämme tutkimusta vanhempana jaksamisesta. Tutkimuksemme nimi on Päiväkoti Pilvi-
linnan tuki vanhempana jaksamiseen.

Kyselytutkimuksessa keräämme tietoa siitä, minkälaista tukea Päiväkoti Pilvilinna tarjoaa van-
hempana jaksamiseen ja minkälaista tukea Te vanhempana haluaisitte lisää. Tutkimustulosten
avulla Päiväkoti Pilvilinna voi kehittää yhteistyötä vanhempien kanssa.

Tutkimus on luottamuksellinen, eikä vastaajan henkilöllisyys tule missään tutkimuksen vaihees-
sa esille. Kyselylomakkeita käsittelee ainoastaan allekirjoittaneet tutkimuksen tekijät, eikä päi-
väkodin henkilökunta näe vastauslomakkeita.

Pyydämme, että vastaat kyselyyn rehellisesti ja huolellisesti, niin saamme luotettavaa tietoa tut-
kimusta varten. Kyselyyn vastaa yksi perheen vanhemmista.

Vastaamalla kyselyyn osallistut arvontaan, jonka palkintona on viisi tuotepalkintoa. Arvontaa
varten kirjekuoressa on erillinen arvontalippu.

Kyselylomake palautetaan suljetussa kirjekuoressa sille varattuun palautuslaatikkoon Päiväkoti
Pilvilinnaan **perjantaihin 18.2.2011 mennessä**. Samalla voit palauttaa arvontalipun erilliseen
palautuslaatikkoon. Arvonta suoritetaan 1.4.2011 ja palkinnot voi noutaa Päiväkoti Pilvilinnas-
ta.

Kiitos osallistumisesta.

Ystävällisin terveisin

Heli Sonninen ja Tuulia Voutilainen

1. KOKEMUS VANHEMMUUDESTA

+

suurimmaksi osaksi positiivisia

jaksan hyvin lasten kanssa

jaksan mielestäni hyvin

jaksan hyvin hoitaa päivittäiset asiat vanhempana kahdelle lapselle

vanhempana jaksamiseni on positiivista tällä hetkellä

opiskelevana yksinhuoltajana ei ole mitään ongelmia jaksamisen kanssa

jaksaminen hyvää, vaikka perheessä pieni vauva

kun elämäntilanne parempi, jaksaa vanhemmuudesta suoriutua hyvin tai ainakin melko hyvin

lapset syy jaksaa ja jatkaa elämää

vanhempana oleminen parasta maailmassa

jaksan oikein hyvin

hyvä

vanhempana jaksamisen emme koe olevan ongelma

palkitsevaa

tähän asti jaksanut hyvin

vanhemmuus on ihana asia

voin hyvin

koen jaksavani hyvin

tällä hetkellä hyvä

tällä hetkellä jaksellaan hyvin

jaksaminen vanhempana sujuu hyvin

koen jaksavani varsin hyvin

tähän mennessä jaksanut ihan hyvin

jaksan hyvin 16

positiivista 2

vanhemmuus parasta maailmassa 1

palkitsevaa 1

ihana asia 1

voin hyvin 1

lapset syy jaksaa 1

-

aina ei jaksa
välillä hermot tiukilla
monesti neuvoton olo vanhempana
todella vaikeaa ollut, joskus tuntee itsensä todella väsyneeksi, kun yksin vetää arkea
toisinaan tulee tilanteita, ettei millään jaksaisi tehdä kaikkea (lapset, kotityöt jne.)
aiheuttanut masennusta, olen unohtanut oman elämän kokonaan
välillä raskastakin
välillä tulee äyskittyä lapsille turhasta
yksinhuoltajana jaksaminen tiukoilla
olen ollut välillä hyvin väsynyt
elämä on välillä aika rankkaa
jaksaminen koetuksella harva se päivä
rankkaa yksinhuoltajana
kuka tahansa väsy hetkittäin

aina ei jaksa/väsyttää 5
hermot/jaksaminen tiukilla/rank-
kaa 6
masentaa 1
neuvoton olo vanhempana 1
äyskii turhaan lapsille 1

+ -

välillä jaksaa paremmin, on myös päiviä, että ei jaksa,
on hyviä ja huonoja päiviä lasten kanssa
arkea ja vanhempana olemista on jaksettava, vaikka välillä vähän väsyttääkin
jokaisella on omat hyvät ja huonot hetket
vanhempana jaksaminen ihan hyvää; välillä tunnen väsymystä
vanhemmuus luonnollinen ja haastava asia
arki vaihtelevaa, arjen hallinta toisinaan haastavaa
välillä jaksaa paremmin, välillä huonommin
vanhemmuus haasteellista, mutta palkitsevaa
vaatii paljon, mutta antaa paljon
vanhemmuus on kokopäivätyötä, välillä jaksaa, välillä ei
levänneenä jaksaa ja väsyneenä hermostuu helpommin
on hyviä ja huonoja päiviä
joskus tietysti väsyttää, mutta yleensä vanhemmuus on ihan hauskaa hommaa

välillä jaksaa välillä ei 4
on hyviä ja huonoja päiviä 3
on jaksettava, vaikka väsyttää 1
vaatii paljon, mutta antaa paljon 1
väsyttää, mutta hauskaa 1
haasteellista, mutta palkitsevaa/luonnollista 2
joskus väsyttää, mutta hauskaa 1
levänneenä jaksaa, väsyneenä hermostuu 1

2. AUTTAA JAKSAMAAN, VOIMAVARAT

onneksi on kaksi kasvattajaa

kun saa välillä omaa aikaa

kotona hommat hoidetaan yhdessä

lapsi on varsin helppo

elämän rytmi sellainen, että ei ongelmia

perhe ja parisuhde, sekä uskalluksesta ottaa omaa aikaa itselle

kun vanhempana huolehdin välillä itsenikin hyvinvoinnista, jaksaa paremmin vanhempana

lapsi siirtyi pienempään ryhmään, auttaa jaksamaan

lapset isompia, saa jo omaa aikaa harrastuksille ja leipäilylle

kiintymys lapsiin antaa voimaa jaksaa haastavien hetkien yhteydessä, esim. uhmaikä

ihana aviomies, joka on suurena apuna auttamassa

lapset tasapainoisia ja mukavia lapsia, oikein rakastettavia

onnen hetket lasten kanssa

vanhempana jaksamisessa auttaa, kun näen jälleen lapseni ilon ja riemun, vaikka on oltu erossa pitkä päivä

lapsi viihtyy päiväkodissa

lapsi saa olla hoidossa, vaikka työ ei vaatisi sitä

hyvä parisuhde ja toimiva arki

asiat kotona kunnossa ja lapsi menee mielellään hoitoon

harrastukset sekä miehen tuki, ystäväverkosto

omaa aikaa osattava ottaa, myös aikaa parisuhteelle

kasvatusasiat/kehitys ovat hallussa oman ammatin/työn kautta

selkeät turvalliset rajat

kaksi vanhempaa jakaa vastuun

puoliso/arjen jakaminen/perhe 9

oma aika/harrastukset 6

helppo lapsi/lapset isoja 6

elämän rytmi/rajat 2

lapsi päiväkodissa 3

vanhempainillat/keskustelut 1

saa nukkua 1

oma ammatti/tieto kasvatuksesta 1

kiintymys lapseen 1

saa nukkua, kun lapset isoja
vanhempainillat ja keskustelut
puolison ottama vastuu

3. VÄSYTTÄÄ, HEIKENTÄÄ VOIMAVAROJA

samoista asioista joka päivä sanominen väsyttää, kun ei saa tulosta aikaan
arki lapsiperheessä kiireistä, yrittäjänä arkipäivät epäsäännöllisen pitkiä
lasten ikävä, lapset vaativat paljon huomiota, kun tulen töistä
ei ole viikolla aikaa tarpeeksi lapsille
tiukat opiskelujaksot
perheen aikataulujen yhteensovittaminen
kaipaisi omaa aikaa
opiskelun ja vanhemmuuden yhteensovittaminen
työ vaativaa ja hektistä
lasten sairastelut
työn, perheen, opiskelun ja harrastusten yhteensovittaminen
krooninen väsymys ja ajan puute
vanhempien vuorotyö
lasten sairastelu jatkuvasti, yöt menee valvoessa
lasten uhmat ja kiukut
lapsen uhmaitkukohtaukset
lapsen haasteellinen käytös kotona
väsymys
työn ja kodin yhteensovittaminen

lasten ikävä 1
rajat/säännöt/uhmaikä 4
työ, perhe, harrastukset, opiskelu/ajankäyttö 13
sairastelu 2
väsymys 2
kaipaisi omaa aikaa 1

nyky-yhteiskunnan elämänrytmi ja työelämä vaatii lapsiperheiltä liikaa
työn ja perhe-elämän yhdistäminen
työvuorojen sovittaminen suuri ongelma
opiskelu

4. KOKEMUS PÄIVÄKODISTA

olen saanut hoitajilta tukea, kun olen sitä tarvinnut
en ole tarvinnut tukea
perheen elämään ei lasten hoitopaikalla ole koskaan juurikaan ollut vaikutusta
meitä vanhempia kuunnellaan päiväkodin henkilökunnan taholta
arvostetaan meidän mielipiteitä lapsemme vanhempina
lapsen viihtyminen päiväkodissa antaa tiedon siitä, että päiväkodissa on kaikki hyvin
päiväkodin henkilökunta on tukenut todella hyvin ja auttanut jaksamaan
lapsi saanut olla hoidossa, vaikka työ ei sitä ole vaatinut
päiväkodin henkilökunta kyselee voimista/lasten voimista
henkilökunnan myönteinen asenne lapsiin/kasvatamiseen antaa voimaa
välillä tullut kuulluksi, välillä ei
päiväkodin toimintaan ja hoitoon olemme erittäin tyytyväisiä.
Lapsemme kotiutunut oman ryhmään
Yhteistyö päiväkodin kanssa sujuu erinomaisesti
keskustelut aamuisin sujuvat hyvin
pilvilinnassa saa tukea ja apua, kun pyytää, sekä puututaan ajoissa asioihin mitä itselle ei tulisi mieleen
vekaroihin olen tyytyväinen, velmut tuottaa harmaita hiuksia
asioista voi puhua reilusti päiväkodin henkilökunnan kanssa

joustavaa toimintaa esikoisen kyytijärjestelyissä

6. TOIVEITA PÄIVÄKODILLE

saisi viedä lapset joskus sunnuntaisin hoitoon

päiväkodissa kiinnitettäisiin enemmän huomiota aamuisin lasten käsien pesuun, jotta taudit eivät leviäisi niin helposti

Iltahoidossa olevilta hoitajilta toivottiin enemmän panostusta pienten lasten kuivaksi opetteluun

Iltahoidossa oleville lapsille toivottiin myös iltaruokaa pitkän päivän takia

ei ole aina tullut kuulluksi päiväkodissa

keskusteluja ja vanhempainiltoja lisää

www.savonia.fi

